

รายงานการวิจัย

ความพึงพอใจของเกษตรกรต่อโครงการปลูกยางเพื่อยกระดับรายได้
และความมั่นคงให้แก่เกษตรกรในแหล่งปลูกยาง ระยะที่ 1
กรณีศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์

โดย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สมเกียรติ กัลยพฤษ์

รายงานการวิจัยนี้ได้รับทุนสนับสนุนโดยมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ปีการศึกษา 2549

สัญญาเลขที่.....

รายงานการวิจัย

ความพึงพอใจของเกษตรกรต่อโครงการปลูกยางเพื่อยกระดับรายได้
และความมั่นคงให้แก่เกษตรกรในแหล่งปลูกยาง ระยะที่ 1
กรณีศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์

ผู้วิจัย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สมเกียรติ กัลยพฤษ์

รายงานการวิจัยนี้ได้รับทุนสนับสนุนโดยมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ปีการศึกษา 2549

บทคัดย่อ

ชื่อโครงการ ความพึงพอใจของเกษตรกรต่อโครงการปลูกยางเพื่อยกระดับรายได้และความมั่นคงให้แก่เกษตรกรในแหล่งปลูกยาง ระยะที่ 1 กรณีศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย เพื่อศึกษาความพึงพอใจและต้องการของเกษตรกรต่อโครงการปลูกยางพารา เพื่อศึกษาถึงปัญหาการปฏิบัติงานของโครงการปลูกยางพารา เพื่อนำข้อเสนอแนะไปพัฒนาประสิทธิภาพของการดำเนินงานโครงการปลูกยางพารา

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ เกษตรกรในแหล่งปลูกยางพารา จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 205 คน กลุ่มตัวอย่างได้มาโดยวิธีสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ประกอบด้วย ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของเกษตรกร ซึ่งเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) และแบบเติมลงในช่องว่าง ตอนที่ 2 ความพึงพอใจของเกษตรกรต่อโครงการปลูกยางพารา เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตอนที่ 3 ความรู้ความเข้าใจที่ได้จากการอบรมการปลูกสร้างสวนยาง เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) และ ตอนที่ 4 ปัญหาและข้อเสนอแนะ เป็นแบบสอบถามปลายเปิด

ผลการวิจัยพบว่าความพึงพอใจของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการพบว่า โครงการประสบผลสำเร็จค่อนข้างน้อย ปัญหาการปฏิบัติงานของโครงการปลูกยางพารา ที่พบคือ เกษตรกรได้รับข้อมูลข่าวสารของโครงการน้อย พันธุ์กล้ายางไม่สมบูรณ์ ไม่เพียงพอ เกษตรกรขาดความรู้ด้านการเตรียมแปลงปลูก เกษตรกรที่ผ่านการอบรมไม่มีความรู้ความเข้าใจเพียงพอ และการติดตามให้คำแนะนำหลังการปลูกน้อยมาก

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
สารบัญ	ข
สารบัญตาราง	ง
บทที่ 1	
บทนำ	
ความเป็นมาและความสำคัญ	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	2
ขอบเขตของการวิจัย	2
นิยามศัพท์เฉพาะ	2
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	3
กรอบแนวคิดในการวิจัย	3
บทที่ 2	
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
โครงการปลูกยางพาราเพื่อยกระดับรายได้และความมั่นคงให้แก่เกษตรกร	4
การผลิตต้นยางชำถุงคุณภาพมาตรฐานกรมวิชาการเกษตร	6
การเตรียมพื้นที่ปลูกยางพาราและการดูแลรักษาต้นยาง	10
โรคและศัตรูยางที่สำคัญ	20
บทที่ 3	
วิธีดำเนินการวิจัย	
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	23
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	23
วิธีการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	24
การเก็บรวบรวมข้อมูล	24
การจัดกระทำข้อมูล	25
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	25
บทที่ 4	
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	26

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 5	
สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	
สรุปผลการวิจัย	38
อภิปรายผลการวิจัย	39
ข้อเสนอแนะ	39
บรรณานุกรม	40
ประวัติผู้วิจัย	41

สารบัญตาราง

	หน้า
ตาราง 1 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามเพศ	26
ตาราง 2 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามอายุ	26
ตาราง 3 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามระดับการศึกษา	27
ตาราง 4 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามอาชีพก่อนปลูก ยางพารา	28
ตาราง 5 แสดงจำนวนและร้อยละของการใช้ที่ดินก่อนการปลูกยางพารา	29
ตาราง 6 แสดงจำนวนและร้อยละของตำบลที่ปลูกยางพารา	30
ตาราง 7 แสดงความพึงพอใจของเกษตรกรต่อโครงการปลูกยางพารา	32
ตาราง 8 แสดงความรู้ความเข้าใจที่ได้จากการอบรมการปลูกสร้างสวนยาง	34

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญ

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เสนอโครงการการปลูกยางพารา เพื่อยกระดับรายได้และความมั่นคงให้แก่เกษตรกรในแหล่งปลูกยางพาราใหม่ ระยะที่ 1 พื้นที่ปลูกยางพารา 1,000,000 ไร่ ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 700,000 ไร่ และภาคเหนือ 300,000 ไร่ ระยะเวลาในการดำเนินการ 3 ปี (2547 – 2549) โดยกรมวิชาการเกษตรกรับผิดชอบการกำหนดเขตปลูกยางพาราที่เหมาะสม การตรวจสอบควบคุมและจัดหาพันธุ์ยางให้ สกย. รับผิดชอบการฝึกอบรม การควบคุมกำกับ การตรวจสอบ ติดตามและประเมินผลการปลูกยางของโครงการกำกับ ตรวจสอบ ติดตามและประเมินผลการปลูกยางพาราของโครงการและให้กระทรวงการคลังรับผิดชอบการจัดหาสินเชื่อ โดยมีวงเงินค่าดูแลรักษาพันธุ์ยาง 1,440 ล้านบาท คิดเป็นค่าพันธุ์ยาง 90 ล้าน ๆ ต้นละ 16 บาท ตามศูนย์กระจายพันธุ์ยาง ศูนย์ละ 500,000 ต้น ค่าดูแลรักษาปฏิบัติงานในสวนยางของเกษตรกรที่เข้าโครงการระยะเวลา 6 ปี ในอัตรา 5,360 บาท/ ไร่ เป็นวงเงิน 5,360 ล้านบาท โดยมีเป้าหมายการผลิตยาง 2.8 ล้านตันต่อปี และจะเพิ่มส่วนแบ่งการตลาดส่งออกยางจากเดิมร้อยละ 34 คิดเป็นร้อยละ 38

จากเป้าหมายการปลูกยางพาราดังกล่าวได้กำหนดพื้นที่ในภาคอีสานไว้ 700,000 ไร่ ในระยะเวลาดำเนินการ 3 ปี (2547 – 2549) โดยเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการแต่ละรายจะต้องมีที่ดินเป็นของตนเองไม่น้อยกว่า 7 ไร่ และไม่เกิน 30 ไร่ และพื้นที่ดังกล่าวต้องอยู่ในเขตปลูกยางที่กรมวิชาการเกษตรกำหนด และเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการได้รับความช่วยเหลือ คือ ค่าพันธุ์ยางชำถุง 90 ต้น/ไร่ ต้นละ 16 บาท ซึ่งกรมวิชาการเกษตรจัดหาให้และได้รับจัดสรรสินเชื่อ (เงินกู้) เป็นค่าวัสดุ ค่าแรงงานโครงการทำสวนยาง 5,360 บาท/ไร่ โดยแบ่งจ่ายเป็นงวด ๆ ในระยะเวลา 6 ปี ตามหลักเกณฑ์ที่ สกย.กำหนด

จากเป้าหมายการขยายพื้นที่ปลูกยางและการสนับสนุนด้านพันธุ์ยาง วัสดุ และสินเชื่อให้แก่เกษตรกรตลอดจนขั้นตอนในการดำเนินการต่าง ๆ เป็นข้อกำหนดจากหน่วยงานของรัฐจัดให้แก่เกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการ แต่ไม่ได้สำรวจความต้องการและความพร้อมของเกษตรกร ดังนั้นเพื่อให้โครงการปลูกยางมีประสิทธิภาพและก่อประโยชน์ให้แก่เกษตรกรสูงสุด คุ่มค่างบประมาณแผ่นดินจึงควรศึกษาความพึงพอใจของเกษตรกรต่อโครงการปลูกยางพารา เพื่อยกระดับรายได้และความมั่นคงให้แก่เกษตรกรในแหล่งปลูกยางใหม่

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของเกษตรกรต่อโครงการปลูกยางพารา
2. เพื่อศึกษาความต้องการของเกษตรกรต่อโครงการปลูกยางพารา
3. เพื่อศึกษาถึงปัญหาการปฏิบัติงานของโครงการปลูกยางพารา
4. เพื่อนำข้อเสนอแนะไปพัฒนาประสิทธิภาพของการดำเนินงานโครงการปลูก

ยางพารา

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากร

ประชากรประกอบด้วยเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการปลูกยางพารา

กลุ่มตัวอย่าง

สุ่มตัวอย่างประชากรผู้เข้าร่วมโครงการครอบคลุมพื้นที่ของจังหวัดบุรีรัมย์

จำนวน 205 ตัวอย่าง

นิยามศัพท์เฉพาะ

ความพึงพอใจ หมายถึง ความพึงพอใจของเกษตรกรต่อเกษตรกรรายย่อย

1. ระดับความพึงพอใจของเกษตรกรต่อปริมาณและคุณภาพวัสดุอุปกรณ์

หน่วยงานของรัฐให้การสนับสนุน

2. ระดับความพึงพอใจของเกษตรกรต่อการส่งเสริมอบรมให้ความรู้ การปลูก

สร้างสวนยางพารา

3. ระดับความพึงพอใจของเกษตรกรต่อขั้นตอนวิธีการดำเนินงานโครงการ

โครงการปลูกยางพารา หมายถึง โครงการปลูกยางพาราเพื่อยกระดับรายได้และ

ความมั่นคงให้แก่เกษตรกรในแหล่งปลูกยางพารา ใหม่ระยะที่ 1 (ปี 2547 – 2549)

เกษตรกร หมายถึง เกษตรผู้เข้าร่วมโครงการปลูกยางพาราเพื่อยกระดับรายได้และความมั่นคงให้แก่เกษตรกรในแหล่งปลูกยางใหม่ ระยะที่ 1 (ปี 2547 – 2549)

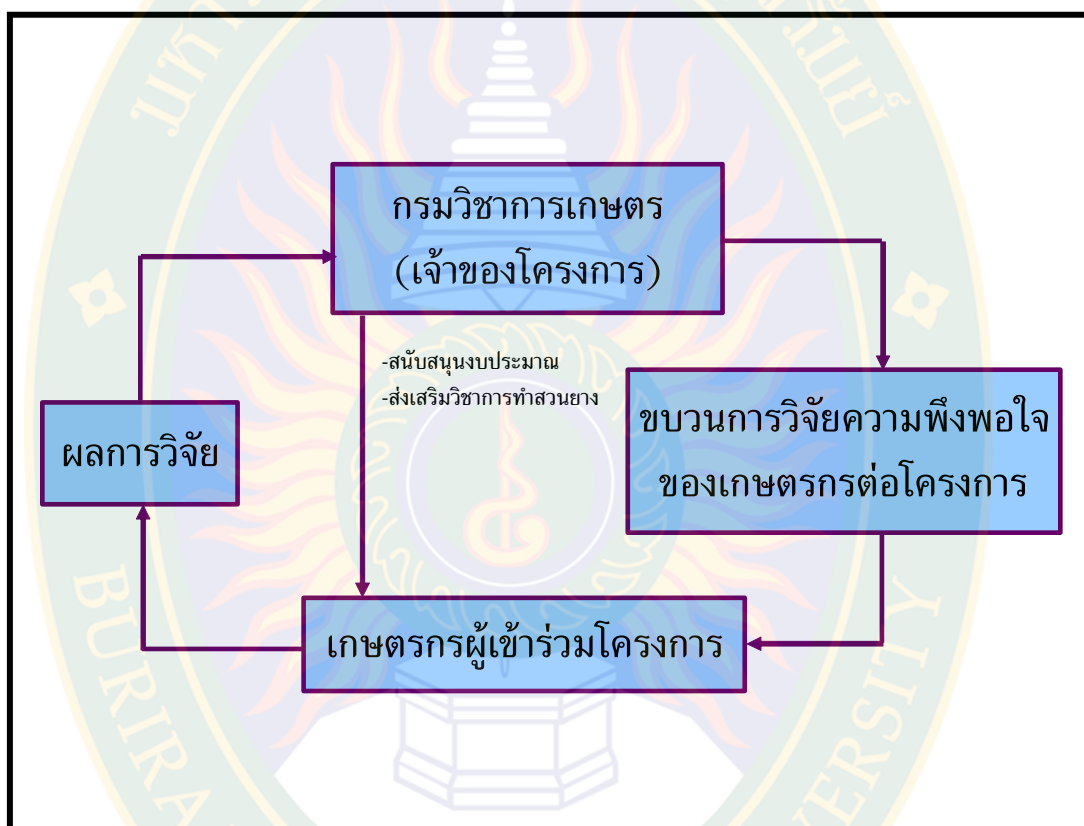
หน่วยงานของรัฐ หมายถึง กรมวิชาการเกษตร/และศูนย์บริการวิชาการด้านพืชและปัจจัยการผลิต

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทราบระดับความพึงพอใจของเกษตรกรต่อโครงการปลูกยางพารา
2. ทราบความต้องการปัญหาและข้อเสนอแนะต่อโครงการปลูกยางพารา
3. นำผลของการวิจัยมาปรับปรุงเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของโครงการปลูกยางพารา
4. นำผลการวิจัยมาใช้ในการพัฒนาจัดการเรียนการสอน สาขาเกษตรศาสตร์

กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาความพึงพอใจของเกษตรกรต่อโครงการปลูกยาง เพื่อยกระดับรายได้และความมั่นคงให้แก่เกษตรกรในแหล่งปลูกยาง ระยะที่ 1 กรณีศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังนี้

ตอนที่ 1 โครงการปลูกยางพาราเพื่อยกระดับรายได้และความมั่นคง ให้แก่เกษตรกรในแหล่งปลูกยางใหม่ ระยะที่ 1

ตอนที่ 2 การผลิตต้นยางชำถุงคุณภาพมาตรฐานกรมวิชาการเกษตร

ตอนที่ 3 การเตรียมพื้นที่ปลูกยางพาราและการดูแลรักษาต้นยาง

ตอนที่ 4 โรคและศัตรูยางที่สำคัญ

ตอนที่ 1 โครงการปลูกยางพาราเพื่อยกระดับรายได้และความมั่นคง ให้แก่เกษตรกรในแหล่งปลูกยางใหม่ ระยะที่ 1

โครงการ : ปลูกยางเพื่อยกระดับรายได้และความมั่นคงให้แก่เกษตรกรในแหล่งปลูกยางใหม่ ระยะที่ 1

เป้าหมาย : พื้นที่ปลูกยาง 1,000,000 ไร่ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 700,000 ไร่ และภาคเหนือ 300,000 ไร่

ระยะเวลาดำเนินงาน : 3 ปี (2547 - 2549)

1. พื้นที่ปลูกยาง

หน่วย : ไร่

ปี	ตะวันออกเฉียงเหนือ	เหนือ	รวม
2547	140,000	60,000	200,000
2548	210,000	90,000	300,000
2549	350,000	150,000	500,000
2547 – 49	700,000	300,000	1,000,000

2. หลักเกณฑ์

2.1 เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการแต่ละราย ต้องมีที่ดินเป็นของตนเองหรือที่อยู่ในที่ดินที่รัฐจัดสรรไม่น้อยกว่ารายละ 7 ไร่ (แปลงกรีด) แต่ไม่เกิน 30 ไร่ กรณีเกษตรกรที่ดินไม่ถึง 7 ไร่ ให้เสนอกรมวิชาการเกษตรพิจารณาความเหมาะสมเป็นรายๆไป

2.2 พื้นที่ปลูกยางแต่ละรายต้องอยู่ในเขตปลูกยางที่กรมวิชาการเกษตรกำหนด

2.3 เกษตรกรที่ร่วมโครงการจะได้รับความช่วยเหลือ ดังนี้

2.3.1 ช่วยเหลือค่าพันธุ์ยางเป็นต้นยางชำถุง 90 ต้น/ไร่ ต้นละ 16 บาท เป็นเงิน 1,440 บาท/ไร่ โดยจัดให้ในปีแรก

2.3.2 ได้รับจัดสรรสินเชื่อ(เงินกู้) เป็นค่าวัสดุและค่าแรงงานในการทำสวนยางเป็นเงิน 5,360 บาท/ไร่ แบ่งจ่ายเป็นงวด ในระยะเวลา 6 ปี ตามหลักเกณฑ์ที่สกย.กำหนด

3. การเตรียมพันธุ์ยาง

3.1 กรมวิชาการเกษตรเป็นผู้จัดหาพันธุ์ยาง เป็นต้นยางชำถุงขนาด 1 นิ้ว ในราคาต้นละ 16 บาท เป็นราคา ณ แปลงเพาะชำต้นยาง

3.2 กรมวิชาการเกษตรจะกำหนดศูนย์กระจายพันธุ์ยาง เพื่ออำนวยความสะดวกต่อเกษตรกรที่จะมารับพันธุ์ยางไปปลูก โดยกำหนดศูนย์มีต้นยางชำถุงไม่น้อยกว่า 500,000 ต้นต่อศูนย์

3.3 กรมวิชาการเกษตรจะกำหนดพันธุ์ยางที่ใช้ปลูกทั้งโครงการ และเป็นผู้ตรวจสอบความถูกต้องตามพันธุ์ยาง ณ แปลงผลิตพันธุ์ยาง

4. ปริมาณ และราคาพันธุ์ยางที่ผลิต

พันธุ์ยางที่ใช้ปลูกในพื้นที่ 1,000,000 ไร่ ต้องผลิตต้นยางชำถุงทั้งสิ้น 90 ล้านต้น วงเงินที่ใช้ 1,440 ล้าน บาท (ยางชำถุงต้นละ 16 บาท) แยกเป็นรายปีดังนี้

4.1 ปี 2547 จำนวน 18 ล้านต้น เป็นเงิน 228 ล้านบาท

4.2 ปี 2548 จำนวน 27 ล้านต้น เป็นเงิน 432 ล้านบาท

4.3 ปี 2549 จำนวน 45 ล้านต้น เป็นเงิน 720 ล้านบาท

5. วิธีดำเนินงาน

5.1 กรมวิชาการเกษตรและ สกย. ร่วมกันกำหนดแผนการตรวจรับ และส่งมอบพันธุ์ยาง ณ ศูนย์ กระจายพันธุ์ยาง

5.2 สกย. รับพันธุ์ยางจากศูนย์กระจายพันธุ์ยาง เพื่อจ่ายให้แก่เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ

5.3 สกย.ร่วมกับ ธ.ก.ส. กำหนดการจ่ายสินเชื่อ โดยแบ่งจ่ายเป็นงวดๆ ตามหลักการปฏิบัติของ สกย.

5.4 สกย. เป็นหน่วยงานหลักในการฝึกอบรมเกษตรกร การควบคุม การตรวจสอบ และการประเมินผล การปลูกยางของโครงการ และกรมวิชาการเกษตรเป็นหน่วยงานสนับสนุนด้านวิชาการ

6. ผลการวิเคราะห์ผลตอบแทนทางเศรษฐกิจของโครงการ

การวิเคราะห์ผลตอบแทนการลงทุนของโครงการ โดยคำนวณจากรายจ่ายเฉพาะสินเชื่อที่รับกับรายรับจากการขายยางแผ่นดิบเท่านั้น และถือได้ว่าเป็นโครงการที่มีความคุ้มค่าในเชิงเศรษฐกิจและมีความเสี่ยงน้อยกล่าวคือ โครงการมีรายได้คุ้มสินเชื่อในปีที่ 9 มีผลตอบแทน 6 เท่าของสินเชื่อที่กู้ยืม และมีรายได้สุทธิคือเป็นมูลค่าปัจจัยบันรวม 27,843 ล้านบาท แยกเป็น 5,569 ล้านบาท (200,000 ไร่ ปลูกปี 2547) 8,353 ล้านบาท (300,000 ไร่ ปลูกปี 2548) และ 13,921 ล้านบาท (500,000 ไร่ ปลูกปี 2549) ตามลำดับ

ตอนที่ 2 การผลิตต้นยางชำถุงคุณภาพมาตรฐานกรมวิชาการเกษตร

ต้นยางชำถุง

หมายถึงต้นกล้ายางหรือที่เรียกกันในหมู่ผู้ปลูกยางว่าต้นตอตายาง (budded stump) ซึ่งผลิตจากต้นตอยาง (stock) ตัดตายด้วยตายางพันธุ์ดี (scion) แล้วมีการบำรุงรักษาในถุงจนตายางพันธุ์ดีนั้นเจริญเติบโตเป็นยอดใหม่เกิดกลุ่มใบหรือที่เรียกว่าวงฉัตรใบไม่น้อยกว่า 1 วง ต้นยางชำถุงมีวิธีการผลิตซึ่งนิยมกันแพร่หลาย 2 วิธี วิธีแรกโดยการเพาะเมล็ดหรือปลูกต้นตอยางที่มีความแข็งแรงดีลงถุงบำรุงรักษาอย่างดีจนได้ขนาดที่ต้องการแล้วทำการตัดตาเปลี่ยนเป็นยางพันธุ์ดี วิธีนี้เรียกกันว่าตัดตาในถุง อีกวิธีหนึ่งคือการถอนต้นตอยางรากเปลือยที่ตัดตาเปลี่ยนเป็นยางพันธุ์ดีเรียบร้อยแล้วจากแปลงเพาะ ลงชำในถุงหรือที่เรียกกันว่าวิธีตัดตาในแปลง ต้นยางชำถุงที่มีคุณภาพตรงตามมาตรฐานกรมวิชาการเกษตรเหมาะสมที่จะใช้เป็นวัสดุปลูกทั้งในการปลูกสร้างสวนยางและการปลูกซ่อมสามารถเจริญเติบโตได้อย่างสม่ำเสมอ

การเตรียมพื้นที่แปลงยางชำถุง

ควรเลือกพื้นที่ใกล้แหล่งแม่น้ำ เป็นที่ราบ หรือลาดเอียงเล็กน้อย มีการระบายน้ำดี การคมนาคมสะดวก

การสร้างเพิงเพาะชำต้นกล้า

1. เพิงเพาะชำต้นกล้า สร้างเพื่อป้องกันความร้อนจากแสงแดดช่วงเวลาที่ร้อนจัด และลดความแรงน้ำฝนที่จะชะดินในถุงต้นกล้า เพิงควรสร้างสูงประมาณ 2.0-2.5 เมตร โดยให้แนวของเพิงหันความยาวตามทิศตะวันออกตะวันตก เพื่อให้การระบายอากาศดี และป้องกันแดดส่องจากด้านข้าง

2. ขนาดของเพิงชำ จัดทำให้เหมาะสมกับจำนวนต้นยางที่จะชำถุง มุงด้วยตาข่ายพรางแสง หรือทางมะพร้าวให้แสงผ่านได้ประมาณ 50-75%

การเตรียมวัสดุเพื่อใช้ชำยางชำถุง

1. ถุงพลาสติก ควรเป็นถุงสีดำ (เพาะพลาสติกสีดำแสงผ่านไม่ได้ ทำให้รากเจริญปรกติ และเมล็ดวัชพืชงอกน้อยกว่าใช้พลาสติกใส) มีขนาดตามแนวราบประมาณ 11.5 เซนติเมตร * 35 เซนติเมตร (4.5 นิ้ว * 14 นิ้ว) เป็นอย่างน้อย เจาะรูเส้นผ่าศูนย์กลางขนาดประมาณ 0.5 เซนติเมตร จำนวน 4 แถว แต่ละแถวมีรูจำนวน 4-5 รู

2. ดินที่ใช้บรรจุถุง ควรมีลักษณะค่อนข้างเหนียว ใช้ดิน 3 ส่วนโดยปริมาณผสมวัสดุปรับปรุงดิน (ถ้าจัดหาได้) ซึ่งได้ผลดีต่างกันจากมากไปน้อยตามลำดับดังนี้ ขุยมะพร้าว ปุ๋ยคอก ปุ๋ยหมัก หรือขี้เถ้าแกลบ ใช้อย่างใดอย่างหนึ่งปริมาตร 1 ส่วน ในทุกส่วนผสมควรใช้ปุ๋ยหินฟอสเฟตคลุกดินด้วยในปริมาณ 10 กรัมต่อถุง หรือใช้ปุ๋ยหินฟอสเฟต 5 กิโลกรัม ต่อดิน 1 ลูกบาศก์เมตร บรรจุได้ประมาณ 500 ถุง

ต้นตอยาง ตายางพันธุ์ดีและต้นตอตาที่ใช้ผลิตยางชำถุง

ต้นตอตาที่จะนำไปทำเป็นยางชำถุงต้องมีมาตรฐานดังนี้

1. มีรากแก้วที่สมบูรณ์ มีรากเดี่ยวไม่คดงอ เปลือกหุ้มรากไม่เสียหาย
2. ความยาวของรากวัดจากโคนคอดินไม่น้อยกว่า 20 เซนติเมตร
3. ลำต้นสมบูรณ์ตรง ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางวัดที่ตามีขนาดระหว่าง 0.9-2.5 เซนติเมตร
4. ความยาวของลำต้นจากโคนคอดินถึงตาไม่เกิน 10 เซนติเมตร และจากตาถึงรอยตัดลำต้น ไม่น้อยกว่า 8 เซนติเมตร
5. แผ่นตาเขียวมีขนาดกว้างไม่น้อยกว่า 0.9 เซนติเมตร ความยาวไม่น้อยกว่า 5 เซนติเมตรสภาพแผ่นตาสมบูรณ์แนบสนิทกับต้นตอ ไม่เป็นสีเหลืองหรือเป็นรอยแห้ง

6. ตำแหน่งของตาที่ติดมีทิศทางที่ถูกต้อง ไม่กลับหัว
7. ต้นตอตาอยู่ในสภาพที่สด สมบูรณ์ ปราศจากโรคและศัตรูยาง

การเลือกใช้คู่ต้นตออย่าง และตาพันธุ์ที่เหมาะสม

การเลือกใช้ตาอย่างพันธุ์ดีติดบนต้นตออย่าง ควรเลือกพันธุ์ที่เข้ากันได้ดี (compatibility) จะทำให้การติดตามีผลสำเร็จสูงต้นตออย่างมีการเจริญเติบโตดี เป็นปัจจัยหนึ่งให้ได้ผลผลิตเร็ว และสูงขึ้น คู่ต้นตออย่าง และตาพันธุ์ดี ที่เข้ากันได้มีดังนี้

ต้นตอ	ตาพันธุ์
RRIM 600	RRIM 600 และ PB 235
PR 255	RRIM 600
PB 5/51	PB 235 และ PR 255
GT1	PB 235 และ RRIM 600

การชำต้นตอตาในถุง

1. นำดินที่เตรียมไว้ใส่ถุงอัดให้แน่นแล้วนำไปวางในเฟียงเพาะชำ รดน้ำให้ดินในถุงชุ่มมากที่สุดหากดินยุบเติมดินให้เต็มถุง แล้วรดน้ำให้ดินชุ่มอีกครั้ง
2. ใช้ไม้กลมปลายแหลมขนาดเล็กกว่าต้นตอตาเล็กน้อย ปักลงตรงกลางถุงให้ลึกน้อยกว่าความยาวของรากยาง แล้วดึงไม้ออกนำต้นตอตาเสียบลงไปในระดับแผ่นตาอยู่เหนือผิวดินประมาณ 2 นิ้ว ให้อายุของลำต้นและรากแก้ว (โคนคอดิน) อยู่ระดับผิวดินให้ลำต้นตั้งตรงหันแผ่นตาไปทิศทางเดียวกัน กอดดินรอบๆลำต้นให้แน่น รดน้ำให้ชุ่มอีกครั้ง

การบำรุงรักษาต้นยางชำถุง

1. รดน้ำเข้าเย็นให้ชุ่มถุงอยู่เสมอ เพื่อให้ตาที่ผลิอกไม่ชะงักการเจริญเติบโต
2. หลังจากที่ได้ผลใช้ปุ๋ยสูตร 18-10-6 ในอัตรา 5 กรัมต่อถุง กรณีไม่สามารถผสมปุ๋ยสูตรที่กล่าวได้ให้ใช้ปุ๋ยสูตร 15-15-15 แทนในอัตราเดียวกัน
3. ถ้ามีกิ่งแขนงแตกออกมาจากต้นตอเดิมต้องตัดทิ้งเพื่อให้ตาพันธุ์ตั้งออกมาเร็วขึ้น
4. การกำจัดวัชพืชในถุงอย่างใช้แรงงานถอนถอนหลังจากรดน้ำจนชุ่มอาจใช้แรงงานคนสลับกับการใช้สารเคมีพ่นกำจัดวัชพืชแต่ระวังอย่าให้ละอองสารเคมีปลิวถูกยอดต้นหรือยอดใบ

การจัดวางแถววาง

วางบนดินเป็นแถวโดยทำกรอบไม้เพื่อช่วยไม่ให้ถูงยงล้ม ควรวางเรียงเป็นหมู่แถววางไม่เกิน 4 แถวหน้ากระดานจัดทางเดินระหว่างหมู่แถววางห่างกัน 75 เซนติเมตร เพื่อสะดวกแก่การเข้าไปปฏิบัติงาน

การป้องกันกำจัดโรค

โรคระบาดเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้การผลิตยางชำถูงประสบผลสำเร็จต่ำ โดยเฉพาะในช่วงที่อากาศมีความชื้นสูง โรคที่พบว่าทำความเสียหายอยู่เสมอ ส่วนใหญ่มีสาเหตุมาจากเชื้อรา ที่สำคัญมีดังนี้

1. โรคลำต้นเน่า เกิดจากเชื้อรา *phytophthora* spp. ทำให้เกิดรอยแผลชำ กิ่งแขนงแห้งตาย เมื่อเริ่มพบโรคควรใช้สารเคมีไดเมโทมอร์ฟ 50% WP อัตรา 10 กรัม ต่อน้ำ 20 ลิตร หรือ เมทาแลกซิล 25% WP อัตรา 40 กรัม ต่อน้ำ 20 ลิตร ฉีดพ่นบนต้นยางชำถูงทุก 5-7 วัน
2. โรคใบจุดหนูน เกิดจากเชื้อรา *colletotrichum gloeosporioides* ทำให้เกิดอาการใบจุดและการตายจากยอด ควรใช้สารเคมีเบนโนมิล 50% WP หรือไซเนบ 80% WP อัตรา 40 กรัม ต่อน้ำ 20 ลิตร ฉีดพ่นบนใบยางอ่อนทุก 5 วัน ประมาณ 5-6 ครั้ง
3. โรคราแป้ง เกิดจากเชื้อรา *Oidium heveae* ทำให้ใบยางอ่อนร่วง โดยเฉพาะในช่วงที่สภาพอากาศกลางวันค่อนข้างร้อน กลางคืนอากาศเย็น มีหมอกในตอนเช้า จึงควรใช้สารซัสเฟอร์ 80% WP ฉีดพ่นบนใบยางอ่อนทุกสัปดาห์ในช่วงที่เริ่มพบโรค
4. โรคใบจุดตานก เกิดจากเชื้อรา *Drechslera (Helminthosporium) heveae* พบมากในต้นกล้าที่ปลูกไว้เป็นต้นต่อ ทำให้ต้นยางไม่ได้ขนาดติดตาม ควรใช้สารเคมีแมนโคเซบ 80% WP หรือคอลลอโรธาโลนิล 75% WP อัตรา 48 กรัม ผสมน้ำ 20 ลิตร ฉีดพ่นทั่วทั้งต้นทุก 7 วัน

ต้นยางชำถูงที่ได้มาตรฐานกรมวิชาการเกษตรจะมีลักษณะดังนี้

ต้นยางชำถูง หมายถึง ต้นกล้าอย่างคุณภาพดี ที่ติดตามด้วยยางพันธุ์ดีและบำรุงรักษาในถูงจนต้นยางที่ติดตามแล้วมีการเจริญเติบโตไม่น้อยกว่า 1 ฉัตร และเป็นต้นยางชำถูงที่มีคุณภาพดีตรงตามมาตรฐานของกรมวิชาการเกษตรดังต่อไปนี้

1. ขนาดของถูงที่ใช้ มีขนาดประมาณ 11.5 เซนติเมตร * 35 เซนติเมตร (แนวราบ) เป็นอย่างน้อย และเจาะรูรอบถูงในจำนวนที่เหมาะสม เพื่อระบายน้ำ
2. ดินที่ใช้บรรจุถูงจะต้องมีลักษณะค่อนข้างเหนียวเพื่อไม่ให้ดินในถูงแตกเมื่อมีการ

ขนย้าย

3. ปริมาณดินที่บรรจุในถุงสูงไม่น้อยกว่า 25 เซนติเมตร และไม่มีวัชพืชขึ้นในถุง
4. ต้นต่อตาที่นำมาชำถุงต้องได้มาตรฐานต้นตอของกรมวิชาการเกษตร และยางที่ดีต้องตรงตามพันธุ์ยางที่กรมวิชาการเกษตรกำหนด
5. ต้องเป็นยางชำถุงที่ติดตาสมบูรณ์และต้นยางปราศจากโรคยาง ทั้งใบ ลำต้น ราก มีความเจริญเติบโตไม่น้อยกว่า 1 ฉัตร และไม่เกิน 2 ฉัตร
6. ต้นยางชำถุงต้องมีฉัตรยอดแก่เต็มที่ และมีความสูงของต้นยางจากรอยแตกตาถึงปลายยอดไม่น้อยกว่า 20 เซนติเมตร

ตอนที่ 3 การเตรียมพื้นที่ปลูกยางพาราและการดูแลรักษาสวนยาง

สภาพดิน

ดินที่เหมาะสมแก่การปลูกยางพารา ควรเป็นดินร่วน อุดมไนโตรเจน ระบายน้ำและอากาศดี เป็นดินกรด pH อยู่ระหว่าง 4.5-5.5 หน้าดินลึกไม่น้อยกว่า 1 เมตร โดยไม่มีชั้นหินแข็งหรือดินดานที่เป็นอุปสรรคต่อการเจริญเติบโตของราก มีความสูงไม่เกิน 800 เมตร จากระดับน้ำทะเล

ปริมาณน้ำฝน

เนื่องจากต้นยางพาราเป็นพืชที่ชอบอากาศที่ชุ่มชื้นตลอดปี ปริมาณน้ำฝนที่เหมาะสมควรเป็นปริมาณ 2,000-4,000 มิลลิเมตร ตกกระจายประมาณ 100-150 วันต่อปี

อุณหภูมิ

แหล่งที่เหมาะสมต่อการปลูกยาง ควรอุณหภูมิเฉลี่ย ทั้งปีประมาณ 26-30 องศาเซลเซียส

การเตรียมพื้นที่ปลูก

การเตรียมพื้นที่ปลูกยางมีความสำคัญอย่างยิ่งประการหนึ่ง เพราะการเตรียมพื้นที่อย่างดีช่วยให้โรคและแมลงศัตรูยางพาราลดลง หรือมีจำนวนน้อย สามารถรักษาความอุดมสมบูรณ์ของหน้าดินตามธรรมชาติไว้ ทำให้ต้นยางเจริญเติบโตเปิดกรีดได้เร็ว

การเตรียมพื้นที่ปลูก ได้แก่ การโค่นไม้ในแปลง การทำทางป้องกันไฟ การเผา การปรับพื้นที่ การวางแนวปลูก และการขุดหลุมปลูก

การโค่นไม้ในแปลง

ก่อนทำการโค่นไม้ใหญ่ในแปลง ต้องทำลายวัชพืชทุกชนิดให้หมดไปก่อนโดยเฉพาะอย่างยิ่ง หญ้าคา การทำลายวัชพืชอาจใช้แรงคนหรือยาปราบวัชพืชก็ได้จากนั้นก็ถางไม้เล็กที่มีอยู่ในแปลงให้หมด แล้วทำการโค่นไม้ใหญ่ต่อไป

วิธีการโค่นที่นิยมใช้ในปัจจุบัน มี 2 วิธี วิธีโค่นขุดราก และวิธีโค่นให้เหลือตอ

วิธีโค่นขุดราก วิธีโค่นแบบนี้ใช้รถดินตะขាប់ซึ่งเป็นวิธีที่ดีที่สุด ทำให้เสร็จรวดเร็ว พื้นที่สะอาด แต่ต้องเสียค่าใช้จ่ายสูง จึงเหมาะสำหรับพื้นที่ขนาดใหญ่ สามารถกำจัดวัชพืช โรค และแมลงศัตรูยางได้มากกว่าวิธีอื่นๆ

วิธีโค่นให้เหลือตอ วิธีโค่นแบบนี้สะดวกและประหยัด เพราะหาอุปกรณ์การโค่นได้ง่าย เช่น เลื่อยยนต์ ขวาน เลื่อยมือ ตัดไม้เหลือตอสูงจากพื้นดิน 50-60 เซนติเมตร เหมาะสำหรับสวนยางขนาดกลางหรือขนาดเล็ก

ตัวอย่างที่เหลือควรทาด้วยยาฆ่าตอก่อนหรือโค่นก็ได้แล้วแต่ความสะดวกยาที่นิยมใช้คือ 2,4,5,-T และไตรโคลเปอร์ ถ้าเป็น 2,4,5,-T ให้ใช้ยา 1 ส่วนผสมน้ำมันโซล่า 16 ส่วน ทาขณะที่ตอยังสด ส่วนไตรโคลเปอร์ (Triclopyr) ใช้ยา 5 ซี.ซี. ต่อดอ ทาก่อนหรือหลังตัดต้นยาง 1-7 วัน

เมื่อโค่นไม้เสร็จให้ท่อนไม้ออกเป็นท่อนสั้นๆ ประมาณ 120 เซนติเมตร รวมไว้เป็นกองๆเพื่อเตรียมการเผาหรือนำออกขาย

การเผา

ก่อนลงมือทำการเผาให้จัดทำทางกันไฟรอบๆสวนเสียก่อน เพื่อป้องกันไฟลุกลามเข้าไปในสวนข้างเคียง ต้องเตรียมอุปกรณ์การดับไฟเท่าที่หาได้ เช่น ถังน้ำ ทราย ไม้สำหรับขุดไฟ ฯลฯ ไว้ให้พร้อมถ้าสวนข้างเคียงเป็นสวนยางอ่อนควรใช้กาบกล้วยหุ้มต้นยางนั้นเสียก่อนหรือทางด้วยน้ำปูนขาว หรือทาด้วยน้ำปูนขาว ส่วนผสมปูนขาว 3 กิโลกรัม เกลือแกง 250 กรัม น้ำ 10 ลิตร เพื่อป้องกันความร้อน และควรแจ้งเวลาเผาสวนให้เจ้าของสวนข้างเคียงทราบด้วย พร้อมทั้งจัดคนมาช่วยเผา และควบคุมการเผาให้พอที่จะควบคุมความเสียหายซึ่งอาจเกิดจากไฟไหม้

เวลาเผาควรเป็นเวลาช่วงเช้า หรือช่วงกลางคืนที่มีอากาศเย็น ลมสงบหลังจากโค่นแล้วประมาณ 1 เดือน เพื่อให้ไม้แห้งสนิทเสียก่อน สวนยางบนควนเขาจุดไฟทางด้านบนก่อน แล้วจึงจุดทางด้านล่าง เป็นจุดจุดทางต้นล่าง เป็นการป้องกันไฟลุกลามไปยังสวนข้างเคียง สวนยางในที่ราบให้จุดไฟเผาพร้อมๆกันทุกด้าน โดยจุดทางใต้ลมก่อน

เมื่อเผาครั้งแรกเสร็จ จะมีไม้บางส่วนไหม้หมด ให้เก็บเอาส่วนที่เหลือรวมกอง แล้วเผาปรนอีกครั้งหนึ่ง

การปรับพื้นที่

ส่วนที่โค่นโดยการขุดราก สามารถใช้รถไถเตรียมดินปรับพื้นที่ โดยการไถ 2 ครั้งเพื่อเก็บเศษไม้และรากที่ยังคงเหลือออก แล้วจึงไถพรวนอีกครั้งหนึ่ง ส่วนสวนที่โค่นเหลือต่อไม่สามารถใช้รถไถได้ ก็ต้องใช้จอบขุด เก็บเศษรากไม้สำหรับสวนยางบนควนเขา ต้องทำแนวระดับหรือขานเฉพาะต้น ให้มีความกว้างอย่างน้อย 1.50 เมตร แต่ละชั้นให้ตัดดินเอียงเข้าหาควนเขา และ ทำขอบเป็นคันดิน หรือคันหินสูงประมาณ 30 เซนติเมตร กว้างประมาณ 60-70 เซนติเมตร ระยะระหว่างชั้นแต่ละชั้นห่าง 8 เมตร

การวางแนวปลูกในแนวที่ราบ

ก่อนลงมือวางแนวปลูก ต้องกำหนดระยะปลูกเสียก่อน ระยะที่นิยมใช้สำหรับสวนที่ต้องการปลูกพืชแซมคือ 3 x 7 เมตร 2.5 x 8 เมตร เพื่อให้ได้จำนวนต้นต่อไร่ 76 ต้น และระยะปลูก 3 x 8 เมตร 3.5 x 7 เมตร เพื่อให้ได้จำนวนต้นต่อไร่ 67 ต้น ส่วนสวนที่ไม่ปลูกพืชแซมให้ระยะปลูก 4 x 6 เมตร ซึ่งจะได้จำนวนต้นต่อไร่ 67 ต้นเช่นกัน ระยะปลูกที่ใช้ต้องคำนึงถึงสภาพดินในสวนและพันธุ์ยางที่ใช้ปลูกเป็นหลัก

การขุดหลุมปลูก

การขุดหลุมปลูก ให้ขุดดินด้านใดด้านหนึ่งของไม้ชะมบโดยตลอด ไม่ต้องถอนไม้ออก หลุมที่ขุดใช้ขนาด 50 x 50 x 50 เซนติเมตร แบ่งดินที่ขุดเป็น 2 กอง คือดินชั้นบน (ครึ่งหลุมด้านบน) และดินชั้นล่าง (ครึ่งหลุมด้านล่าง) ผึ่งแดดไว้ประมาณ 10 วัน ให้ดินแห้งแล้วย่อยดินชั้นบนให้ละเอียดใส่ลงกับหลุมกตให้แน่น ผสมดินชั้นล่างด้วยปุ๋ยหินฟอสเฟตจำนวน 170 กรัม จนเข้ากันดีจึงกลบลงในหลุม สวนนั้นก็พร้อมที่จะปลูกยางได้ต่อไป

การบำรุงรักษาสวน

ต้นยางพาราเป็นไม้ยืนต้น สามารถให้น้ำยางแก่เจ้าของยางได้เป็นเวลานานไม่น้อยกว่า 30 ปี แต่ถ้าไม่บำรุงรักษาต้นยางให้เจริญเติบโตแข็งแรงเต็มที่เสียตั้งแต่อายุน้อยๆ แล้วต้นยางจะกลายเป็นต้นยางที่แคระแกร็นหรือพิการ ไม่สามารถให้น้ำยางได้เต็มที่ น้ำยางที่เจ้าของสวนยางควรได้รับ จะได้น้อยกว่าที่ควรจะได้ไปตลอดกาล นอกจากนั้นแทนที่ต้นยางจะโตได้ขนาดกรีตเมื่ออายุ 5 หรือ 6 ปีสมบูรณ์ จะต้องขยายเวลาออกไปเป็นปีที่ 8-9 หรือกว่านั้น จึงจะกรีตได้ ทำให้ขาดรายได้ ฉะนั้น การบำรุงรักษาสวนยางในระยะแรก จึงเป็นงานที่สำคัญยิ่ง เมื่อต้นโตได้ขนาดกรีตแล้ว ถ้าบำรุงรักษาดีก็จะได้ให้น้ำยางมากอยู่เสมอ

การบำรุงรักษาสวนยาง มีผลต่อความเจริญเติบโตและผลผลิตยางที่ได้รับการบำรุงรักษาสวนยางได้แก่ การปลูกซ่อม การตัดแต่งกิ่ง การตัดยาง การปราบวัชพืช การใส่ปุ๋ย

การปลูกซ่อมยาง

การปลูกยางไม่ว่าจะเป็นวัสดุปลูกชนิดใด ย่อมมีต้นยางตายไปบ้างเสมอ จะมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับความสมบูรณ์ของต้นที่ปลูก ความชำนาญของผู้ปลูก สภาพอากาศขณะปลูก เป็นต้น จึงควรเตรียมวัสดุปลูกที่ใช้ปลูกซ่อมชนิดต่างๆไว้ให้เพียงพอพร้อมที่จะใช้ปลูกซ่อมได้ทันที และควรตรวจดูแปลงยางอย่างสม่ำเสมออย่างน้อยเดือนละครั้ง ถ้าพบต้นตายหรือแคระแกร็นจะได้ปลูกซ่อมทันเวลา

การปราบวัชพืช

ในการปลูกสร้างสวนยาง จำเป็นต้องมีการกำจัดวัชพืชให้แก่ต้นยางโดยสม่ำเสมอ ฉะนั้นแล้วต้นยางจะแคระแกร็นอย่างเห็นได้ชัด โดยเฉพาะก่อนการใส่ปุ๋ยยางทุกครั้งกำจัดหรือปราบวัชพืชเสียก่อน ซึ่งทำได้ทั้งใช้แรงงานคนถาก หรือใช้สารเคมีฉีดพ่น

สารเคมีปราบวัชพืชที่ใช้ในสวนยางอ่อน มีมากมายหลายชนิดด้วยกัน แต่ที่แนะนำให้ใช้ตามความเหมาะสมมี 10 สูตร ดังนี้

1. พาราควอท 80 กรัม (สารออกฤทธิ์) ผสมน้ำ 50 ลิตรต่อไร่ เป็นสารเคมีที่ปลอดภัยต่อต้น ยางมาก ที่สุด ใช้ได้ตั้งแต่ยางอายุ 2 เดือนขึ้นไป แต่ต้องระวังอย่าให้ถูกใบหรือส่วนของลำต้นที่มีสีเขียว
2. เอ็ม เอส เอ็ม เอ (MSMA) 250 กรัม (สารออกฤทธิ์) ผสมกับไดยูรอน 60 กรัม (สารออกฤทธิ์) ผสมน้ำ 50 ลิตรต่อไร่ใช้ได้ตั้งแต่ยางอายุ 8 เดือนขึ้นไป
3. ดาลาฟอน 800 กรัม (สารออกฤทธิ์) ผสมน้ำ 50 ลิตรต่อไร่ ต่อมาอีก 21 วัน พ่นซ้ำด้วยพาราควอท 40 กรัม (สารออกฤทธิ์) ผสมน้ำ 50 ลิตรต่อไร่อีกครั้งหนึ่ง เหมาะสมสำหรับใช้กับสวนที่มี วัชพืชใบเลี้ยงเดี่ยวเป็นส่วนใหญ่ และยางมีอายุ 1 ปีขึ้นไป
4. เอ็ม เอส เอ็ม เอ 56 กรัม (สารออกฤทธิ์) ผสมกับอิมิโทล 166.25 กรัม (สารออกฤทธิ์) และไดยูรอน 84 กรัม (สารออกฤทธิ์) ผสมน้ำ 50 ลิตรต่อไร่ ใช้ควบคุมหญ้าลูกเห็บในสวนยางอายุ 1 ปีขึ้นไป โดยต้องพ่นน้ำอีกครั้งห่างจากครั้งแรก 1 เดือน
5. เอ็ม เอส เอ็ม เอ 128 กรัม (สารออกฤทธิ์) ผสมกับอิมิโทล 380 กรัม และไดยูรอน 192 กรัม (สารออกฤทธิ์) ผสมน้ำ 60 ลิตรต่อไร่ พ่นเพียงครั้งเดียว

6. พาราควอท 60 กรัม (สารออกฤทธิ์) ผสมกับ 2,4-ดีอามีน 150 กรัม (สารออกฤทธิ์) ผสมน้ำ 50 ลิตรต่อไร่ ใช้ควบคุมวัชพืชใบเลี้ยงคู่ ในสวนยางอายุ 2 ปีขึ้นไป

7. เอ็ม เอส เอ็ม เอ 250 กรัม (สารออกฤทธิ์) ผสมกับ 2,4-ดีอามีน 150 กรัม (สารออกฤทธิ์) ผสมไดยูรอน 60 กรัม (สารออกฤทธิ์) ผสมน้ำ 50 ลิตรต่อไร่ใช้ในสวนยางอายุ 2 ปีขึ้นไป

8. เอ็ม เอส เอ็ม เอ 400 กรัม (สารออกฤทธิ์) ผสมกับ 2,4-ดีอามีน 150 กรัม (สารออกฤทธิ์) ผสมกับโซเดียมคลอเรต 1,000 กรัม (สารออกฤทธิ์) ผสมน้ำ 50 ลิตรต่อไร่ เหมาะสำหรับใช้ในสวนยางอายุ 2 ปี ขึ้นไปที่มีวัชพืชทั้งใบเลี้ยงเดี่ยวและใบเลี้ยงคู่ แต่ต้องระวังไม่ให้ถูกต้นยาง

9. เอ็ม เอส เอ็ม เอ 400 กรัม (สารออกฤทธิ์) ผสมกับ 2,4-ดีอามีน 150 กรัม (สารออกฤทธิ์) ผสมกับดาราพอน 400 กรัม (สารออกฤทธิ์) ผสมน้ำ 50 ลิตรต่อไร่ เหมาะสำหรับใช้ในสวนยางที่มีวัชพืชคือยา หลังจากใช้สารเคมีชนิดเดียวฉีดซ้ำมานาน

10. ไกลโฟเสท 205 กรัม (สารออกฤทธิ์) ผสมน้ำ 50 ลิตรต่อไร่ ใช้กับสวนยาง 1 ปีขึ้นไป

ในสวนยางที่เปิดกรีดแล้ว สารเคมีที่แนะนำให้ใช้มีเพียง 2 สูตร คือ

1. เอ็ม เอส เอ็ม เอ 400 กรัม (สารออกฤทธิ์) ผสมกับ 2,4-ดีอามีน 150 กรัม (สารออกฤทธิ์) ผสมน้ำ 50 ลิตรต่อไร่ สามารถควบคุมวัชพืชในแถวยางที่ร่นเงาได้นาน 5-7 เดือน

2. โซเดียมคลอเรต 1,000 กรัม (สารออกฤทธิ์) ผสมกับ 2,4-ดีอามีน 150 กรัม (สารออกฤทธิ์) ผสมน้ำ 50 ลิตรต่อไร่ แต่การใช้ต้องระวังไม่ให้ถูกต้นยาง

สวนยางที่มีหญ้าคา สารเคมีที่แนะนำให้ใช้มี 3 สูตร คือ

1. ดาลาพอน 1.6 กิโลกรัม (สารออกฤทธิ์) ผสมน้ำ 100 ลิตรต่อไร่ ด้วยหัวฉีดสีแดงแล้วพ่นซ้ำอีกครั้ง หนึ่ง หลังจากครั้งแรก 21 วัน จากนั้น 3-4 เดือน หากมีหญ้าคาออกใหม่หรือหลงเหลืออยู่ให้พ่นซ้ำ อีกครั้ง

2. ดาลาพอน 1.6 กิโลกรัม (สารออกฤทธิ์) ผสมน้ำ 100 ลิตรต่อไร่ และพ่นซ้ำเมื่อครบ 21 วัน ด้วย พาราควอท 80 กรัม (สารออกฤทธิ์) ผสมน้ำ 100 ลิตรต่อไร่สำหรับสวนที่มีหญ้าคาขึ้นรอบบริเวณ โคนต้นยางที่มีอายุน้อยกว่า 2 ปี

3. ไกลโฟเสท 410 กรัม (สารออกฤทธิ์) ผสมน้ำ 100 ลิตรต่อไร่ พ่นเพียงครั้งเดียว สูตรนี้มีข้อดีที่ ประหยัดเวลา และแรงงานให้ผลในการควบคุมดีกว่า 2 สูตรแรก ไม่มีพิษตกค้างในดิน แต่มีราคาสูง และหลังฉีดต้องปลอดฝน 6 ชั่วโมง จึงจะได้ผล

การใส่ปุ๋ยอย่างระมัดระวังก่อนให้ผลผลิต

ปุ๋ยที่ใส่บำรุงต้นยางในระยะก่อนให้ผลผลิตมี 4 สูตร การใช้แต่ละสูตรขึ้นอยู่กับสภาพของดินและอายุต้นยาง

- สูตร 1(18-10-6) ใช้กับต้นยางที่ปลูกในดินร่วนและมีอายุต่ำกว่า 3 ปีครึ่ง
- สูตร 2(18-4-5) ใช้กับต้นยางที่ปลูกในดินร่วนและมีอายุตั้งแต่ 3 ปีครึ่งขึ้นไป
- สูตร 3(16-8-14) ใช้กับต้นยางที่ปลูกในดินทรายและมีอายุต่ำกว่า 3 ปีครึ่ง
- สูตร 4(14-4-9) ใช้กับต้นยางที่ปลูกในดินทรายและมีอายุตั้งแต่ 3 ปีครึ่งขึ้นไป

วิธีใส่ปุ๋ย ควรเลือกวิธีที่ต้นยางจะได้รับประโยชน์มากที่สุดดังนี้

1. วิธีใส่แบบหว่าน เหมาะสำหรับพื้นที่ราบ เมื่อหว่านแล้วให้คราดกลบ
2. วิธีใส่แบบแถบ เหมาะสำหรับพื้นที่ลาดเทเล็กน้อย หรือพื้นที่ทำขั้นบันได

โดยเขาระรองใส่ปุ๋ยแล้วกลบ

3. วิธีใส่แบบหลุม เหมาะสำหรับพื้นที่ลาดเท ควรใช้ 2 หลุมต่อต้น

อัตรา-เวลาและบริเวณที่ใส่ปุ๋ย

อายุของยาง (เดือน)	อัตราปุ๋ย (กรัม/ต้น)	อัตราปุ๋ย (กิโลกรัม/ต้น)	ปริมาณที่ใส่ (รัศมีจากโคนต้น)
2	60	5	12 นิ้ว
5	60	5	15 นิ้ว
8	90	7	15 นิ้ว
12	120	10	18 นิ้ว
15	120	10	24 นิ้ว
18	120	10	36 นิ้วหรือประมาณ 1 เมตร
24	190	15	36 นิ้วหรือประมาณ 1 เมตร
30	190	15	36 นิ้วหรือประมาณ 1 เมตร
36	190	15	36 นิ้วหรือประมาณ 1 เมตร
42	190	15	36 นิ้วหรือประมาณ 1 เมตร
48	400	26	36 นิ้วหรือประมาณ 1 เมตร
54	400	26	36 นิ้วหรือประมาณ 1 เมตร
60	400	26	36 นิ้วหรือประมาณ 1 เมตร
66	400	26	36 นิ้วหรือประมาณ 1 เมตร

ก่อนใส่ปุ๋ยทุกครั้งควรปราบวัชพืชเสียก่อน หลีกเลี่ยงการใส่ปุ๋ยในระยะที่อากาศแล้งหรือฝนตกชุกเกินไป และอย่าใส่ปุ๋ยชิดหรือห่างต้นยางมากเกินไปกว่าที่บริเวณที่กำหนด

การใส่ปุ๋ยยางหลังเปิดกรีด

ปุ๋ยยางที่กรีดได้แล้วมีปุ๋ยที่แนะนำให้ใช้อยู่ 4 สูตร คือ

สูตร 15-0-18 สำหรับดินร่วนเหนียวหรือดินร่วนทรายหรือดินทราย ใช้ในสวนยางที่เคยปลูกพืชคลุมดินตระกูลถั่วมาก่อนและใช้ปุ๋ยฟอสเฟตบำรุงพืชคลุม

สูตร 15-7-18 สำหรับดินทุกชนิด ใช้ในสวนยางที่ไม่เคยปลูกพืชคลุมดินตระกูลถั่วและไม่ใส่ปุ๋ยฟอสเฟตบำรุงพืชคลุม

สูตร 15-15-15 สำหรับดินทุกชนิด ใช้กับยางที่กรีดได้และโดยทั่ว ๆ ไป

สูตร 15-15-6 สำหรับดินทุกชนิด ใช้กับต้นยางหลังเปิดกรีด

ทั้ง 4 สูตร นี้ใช้ในอัตราต้นละ 1 กิโลกรัมต่อปี แบ่งใส่ 2 ครั้งเท่า ๆ กัน ครั้งแรกในต้นฤดูหลังยางผลัดใบ ครั้งที่ 2 ใส่กลางฤดู

ในพื้นที่ราบหรือที่ลาดเทซึ่งทำขั้นบันไดให้ใส่ปุ๋ยแบบหว่าน หว่านปุ๋ยให้กระจายเป็นแถบห่างจากโคนยางประมาณ 50-60 เซนติเมตร จนถึงกลางระหว่างแถวยาง ส่วนพื้นที่ลาดเทที่ไม่ต้องทำขั้นบันได หรือท้องที่มีฝนตกชุก ให้ใส่แบบหลุม 4 หลุม รอบ ๆ ต้น แล้วฝังกลบ

การตัดแต่งกิ่ง

การตัดแต่งกิ่งยางที่ถูกวิธี จะทำให้ต้นยางมีลำต้นกลม ตรง เปลือกบริเวณที่กรีดไม่มีปุ่ม ง่ายต่อการกรีด ต้นยางเจริญเติบโตดีขึ้น ทรงพุ่มสมดุล โปร่ง ช่วยให้ต้านทานลม และป้องกันโรคจากเชื้อรา เช่น โรคเปลือกเน่า โรคราสีชมพู ฯลฯ

ต้นยางพันธุ์ดี เมื่อปลูกในระยะ 6 เดือนแรก ต้องคอยตรวจและตัดแขนงของต้นต่อเติมอยู่เสมอ โดยตัดให้ชิดลำต้นมากที่สุด ระหว่างที่ยางอายุ 1-1 ½ ปี เมื่อกิ่งมีฉัตรใบ 2-3 ฉัตร ให้ตัดกิ่งระหว่างโคนต้นถึงช่วงความสูง 30 เซนติเมตรออกให้หมดสำหรับต้นยางที่ไม่แตกกิ่ง เมื่อลำต้นสูง 1.8-2 เมตร ให้สร้างทรงพุ่มโดยวิธีการรวบยอดหรือครอบยอด และตัดแต่งกิ่งที่ไม่สมบูรณ์ออกส่วนลำต้นที่แตกกิ่งแขนงที่ระดับ 1.3-1.7 เมตร มีฉัตรใบ 3-4 ฉัตร ให้เลือกตัดกิ่งแขนงที่มีขนาดเส้นผ่านศูนย์กลางโตเป็นครึ่งหนึ่งของลำต้น ในระดับต่ำกว่า 1.3 เมตร ออกเหลือเฉพาะกิ่งเล็ก ๆ ที่ไม่สูงกว่ายอด จากนั้นตัดแต่งกิ่งอีกครั้งหนึ่ง เมื่อกิ่งแขนงเจริญได้ 6-8 ฉัตร โดยตัดกิ่งแขนงในระดับ 0.9-1.3 เมตร ออกให้หมด กระทั่งยางอายุได้ 2 ปี ให้ตัดทุกกิ่งที่ต่ำกว่า 1.7 เมตรออก

การตัดแต่งกิ่งทุกครั้งอย่าโน้มต้นยางลงมาเพราะลำต้นจะโค้งงอหรือเสียได้ให้ใช้บันได เพื่อตัดแต่งกิ่งที่สูง

การสร้างทรงพุ่ม

ระยะที่เหมาะสมสำหรับการสร้างทรงพุ่มให้กับต้นยางมี 2 ระยะคือ

1. ระยะที่ต้นยางมีความสูงจากพื้นดินถึงยอดประมาณ 2 เมตรครึ่ง (อายุ 12-18 เดือน) การสร้างทรงพุ่มระยะนี้มี 2 วิธี คือ วิธีรวบใบฉัตรยอด และวิธีคลุมยอดใบด้วย

วิธีรวบใบฉัตรยอด ให้ทำเมื่อฉัตรยอดเป็นใบเพสลาด ใบแก่ถึงยอดอ่อนมีความยาวไม่เกิน 2 เซนติเมตร โดยรวบใบ 4-5 ก้าน ขึ้นไปเหนือยอดแล้วพับปิดคลุมยอดรัดด้วยยางเส้น 2-3 เส้น ทิ้งไว้ประมาณ 2-3 สัปดาห์ ฉัตรยอดจะเริ่มแตกตาและผลิกิ่งแขนงประมาณ 3-5 กิ่ง สัปดาห์ที่ 4 ถ้ายางเส้นที่รัดไว้ยังไม่ขาดหรือหลวมออกให้ตัดยางทิ้งไป

วิธีคลุมยอดใบด้วย ใช้กับฉัตรยอดที่ผลิยอดอ่อนยาวเกินกว่า 2 เซนติเมตร โดยเด็ดใบยางแก่มา 3 ใบ มาพับเป็นกรวยสวมคลุมบริเวณยอด ใช้ยางเส้น 2 เส้น รัดไว้ทิ้งไว้ประมาณ 1 เดือน ให้แก่ยางออก

2. ระยะที่ต้นยางมีเปลือกสีน้ำตาลในระดับความสูง 2 เมตรครึ่ง ใช้วิธีควั่นเปลือก 2 รอย โดยใช้เครื่องมือควั่นแบบใบมีดรูปตัววี 2 ใบคู่ ห่างกันประมาณ 30 เซนติเมตร (ดังภาพ) ควั่นให้ใบมีดกินลึกแค่เปลือกกรอบต้นยาง จากนั้น 2-3 อาทิตย์จะมีแขนงแตกออกมาเมื่อกิ่งแขนงโตได้ 3 ฉัตร ให้แต่งออกเหลือ 3-4 กิ่ง โดยเลือกกิ่งที่อยู่ในสภาพสมบูรณ์ไว้

การตัดสาว

การตัดสาวต้นยางทำได้ 2 ระยะ

1. ระยะก่อนเปิดกรีด ให้เริ่มตัดต้นยางที่เจริญเติบโตช้า แคระแกร็น หรือต้นที่เป็นโรค ออก การตัดหรือโค่นทิ้งแล้วทาด้วยยาฆ่าต้อป้องกันไม่ให้ยางแตกกิ่งออกมาอีกทั้งนี้ควรเริ่มตัดต้นยางมีอายุ 3 ปีขึ้นไป

2. ระยะหลังเปิดกรีด ให้คัดเลือกต้นยางที่ให้น้ำยางน้อยผิดปกติออกทิ้งไปเรื่อยๆ จนถึงปีกรีดที่ 4 สวนยางทั้งสวนก็จะมีต้นยางที่สมบูรณ์

การปลูกพืชแซมระหว่างแถวยาง

การปลูกพืชแซม เป็นการใช้พื้นที่ระหว่างแถวยางให้เป็นประโยชน์โดยการปลูกพืชต่าง ๆ เช่น ข้าวไร่ ถั่วฝักยาว ข้าวโพด พืชผัก ฯลฯ เพื่อเพิ่มรายได้และใช้บริโภคในครอบครัว ทั้งนี้ต้องมีการใส่ปุ๋ยให้กับพืชแซมด้วย

การปลูกพืชแซมต้องคำนึงถึง

1. พืชที่ปลูกต้องเป็นพืชล้มลุก เช่น ข้าวไร่ ข้าวโพด พืชตระกูลถั่ว พืช ผัก สับประรด มะละกอ ฯ ล ฯ ยกเว้นมันสำปะหลัง และ ฝรั่ง
2. ระยะปลูกพืชแซมจะต้องห่างจากแถวอย่างไม่ต่ำกว่า 1 เมตร ป้องกันการแย่งปุ๋ย จากต้นยางเล็ก และการป้องกันการแพร่กระจายโรคต่างๆ ไปสู่ต้นยาง
3. การปลูกพืชไร่เป็นพืชแซม ควรสลับด้วยพืชตระกูลถั่ว หรือใช้ระบบการปลูกพืช หมุนเวียน
4. ไม่ควรปลูกพืชแซมในดินที่มีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ
5. ควรมีการใส่ปุ๋ยให้กับพืชแซม
6. ไม่ควรปลูกพืชแซมเมื่อต้นยางมีอายุ 3 ปีขึ้นไป
7. หลังจากการปลูกพืชแซม ให้ปลูกพืชตระกูลถั่วแทนที่ เพื่อป้องกันวัชพืชและเพิ่มความชุ่มชื้นให้แก่ดินและรากยาง
8. การปลูกพืชแซม ควรใช้ระยะระหว่างแถวให้กว้างเช่น 7 เมตร 8 เมตร แต่ต้องมีจำนวนยางไม่น้อยกว่า 64 ต้นต่อไร่

การปลูกพืชคลุม

พืชคลุมหมายถึง พืชที่ปลูกหรือปล่อยให้ขึ้นและเจริญเติบโตในระหว่างแถวยาง
ประโยชน์ของการปลูกพืชคลุม

1. ป้องกันการชะล้างของหน้าดิน และพังทลายของดิน
2. รักษาความชื้นในดิน
3. ควบคุมการเจริญเติบโตของวัชพืช
4. รากของพืชคลุมช่วยให้ดินโปร่ง ร่วนซุย ระบายอากาศและน้ำได้ดี
5. ลำต้น เถา ใบของพืชคลุม ที่ร่วงหล่นหรือตาย จะกลายเป็นอินทรีย์วัตถุ สลายตัวให้ธาตุอาหารแก่ยาง
6. ลดการเกิดโรครากขาวของยาง
7. ช่วยให้ตออย่างผุพังเร็วขึ้น

พืชคลุมที่ใช้ปลูก

พืชคลุมที่ใช้ปลูกเป็นพืชคลุมตระกูลถั่ว 3 ชนิด คือ คาลาโปโกเนียม (*Calapogonium mucunoides*) ซึ่งเป็นพืชคลุมชนิดเถาเลื้อย ผักมาขน ใบใหญ่ เจริญเติบโตเร็วคลุมพื้นที่ดิน ที่ไถรวดเร็ว เซนโทรมีมา (*Centrocema pubescens*) ซึ่งเป็นพืชคลุมชนิดเถาเลื้อยใบเล็ก

ระยะแรกเติบโตช้า แต่ต่อไปจะขึ้นแน่นทึบมีอายุอยู่ได้นานกว่าพืชชนิดอื่น และเพอราเรีย (*Pueraria phaseoloides*) ซึ่งเป็นพืชคลุมชนิดเถาใหญ่มีขนชอบเลื้อยขึ้นต้นไม้ ใบใหญ่หนา มีขนมากคลุมดินได้หนาทึบ จึงต้านการเจริญเติบโตของวัชพืชได้ดี

เตรียมเมล็ดพืชคลุมสำหรับปลูกการ

ผสมเมล็ดพืชคลุมระหว่างกาลาโปโกเนียม เซนโทรซีมา เพอราเรีย ในอัตราส่วน 2: 2:1 ให้พอเพียงสำหรับปลูกในอัตราไร่ละ 1 กิโลกรัม นำเมล็ดพืชคลุมแช่น้ำทิ้งไว้ 12 ชั่วโมง (เตรียมน้ำอุ่น โดยใช้น้ำเดือด 2 ส่วน ผสมกับน้ำธรรมดา 1 ส่วน) รินน้ำออกให้หมดแล้วคลุกด้วยปุ๋ยฟอสเฟตในอัตราเท่า ๆ กัน (เมล็ดพืชคลุม 1 กิโลกรัม ปุ๋ยฟอสเฟส 1 กิโลกรัม)

วิธีการปลูกพืชคลุม

การปลูกพืชคลุมมี 3 วิธี คือ

1. **วิธีหว่าน** เหมาะสำหรับสวนยางที่ไม่มีวัชพืช โดยหว่านเมล็ดพืชคลุมไปในระหว่างแถวยาง ให้ห่างจากต้นยางข้างละ 2 เมตร
2. **วิธีปลูกเป็นแถว** เหมาะสำหรับสวนยางที่ต้องการปลูกพืชแซม และสวนยางบนควนเขาโดยเตรียมร่องลึกประมาณ 2 นิ้ว เป็น 3 แถว ห่างจากต้นยางข้างละ 2 เมตร โรยเมล็ดพืชคลุมลงไป แล้วเกลี่ยดินกลบป้องกันน้ำพัดพา
3. **วิธีปลูกเป็นหลุม** เหมาะสำหรับสวนที่มีวัชพืชขึ้นไม่หนาแน่นนัก โดยขุดหลุมมีเส้นผ่าศูนย์กลาง 1 เมตร ลึก 2 นิ้ว ระยะระหว่างหลุม 1.5 เมตร ห่างจากต้นยางข้างละ 2 เมตร ย่อยดินให้ละเอียด แล้วหว่านเมล็ดพืชคลุมให้ทั่วหลุม

การบำรุงรักษา

หลังจากพืชคลุมงอกแล้ว 1-3 สัปดาห์ ให้ใส่ปุ๋ยที่ใช้กับยางอ่อนในอัตราไร่ละ 8 กิโลกรัม และกำจัดวัชพืชเดือนละครั้ง ขณะที่พืชคลุมโตเต็มที่ จากนั้นใช้ปุ๋ยครั้งต่อไปเมื่อพืชคลุมอายุ 2 เดือน ไร่ละ 10 กก. เมื่ออายุ 5,8,18,30 และ 42 เดือน

เมื่อพืชคลุมเจริญเติบโตเต็มที่ อย่าปล่อยให้เถาพืชคลุมข้ามแถวยางต้องหมั่นตัดปให้ห่างจากโคนต้นยางเสมอ เพื่อป้องกันไม่ให้เลื้อยพันต้นยาง

ตอนที่ 4 โรคและศัตรูยางที่สำคัญ

โรครากขาว (White root disease)

อาการขั้นแรกพุ่มใบจะเปลี่ยนเป็นสีเหลืองแกมส้ม ใบร่วงหมดทั้งต้น ถ้าดูที่รากจะเห็นเส้นใยของเชื้อรา แตกสาขาเป็นร่างแหจับติดแน่น และแผ่คลุมผิวรากลักษณะเส้นใยมีสีขาว ปลายแบนเมื่อเส้นใยมีอายุมากขึ้นจะหนากลมและเปลี่ยนเป็นสีเหลืองจนถึงน้ำตาลแดง ในระยะที่มีฝนตกจะมีเห็ดงอกปรากฏออกมาบริเวณโคนต้นหรือรากที่โผล่พ้นผิวดิน ดอกเห็ดจะซ้อนกันหลายชั้น ผิวบนมีสีเหลืองแกมส้ม ขอบสีขาว ผิวล่างมีสีส้มแดงหรือน้ำตาลโรคนี้เกิดจากเชื้อ *Rigidoporus Lignosus*

การป้องกันใช้ยา โฟแมค , โฟมีเทค , เซลย์คอลล่า- โปรเทคแทนท์ ทาไปตามรากเท่าที่จะขุดได้

โรคเส้นดำ (Black Stripe)

โรคนี้อันตรายแก่ต้นยางมากที่สุด และมีผลทางเศรษฐกิจ ต้นยางที่เป็นโรคเส้นดำอย่างรุนแรง เปลือกงอกใหม่จะเสียหายทำให้กรีดซ้ำไม่ได้ ผลผลิตจะลดสั้นลง 8-16 ปี

อาการมักเกิดเห็นรอยกรีด ในระยะแรกเป็นรอยชำ ต่อมาจะเป็นรอยบวมสีดำและขยายตัวตามแนวยีนของลำต้น เมื่อเจริญดูเปลือกจะพบลายเส้นดำในเนื้อไม้ อาการขั้นรุนแรงเปลือกของหน้ายางบริเวณที่เป็นโรคปริมน้ำยางไหลตลอดเวลาจนเปลือกเน่าหลุดไปในที่สุด โรคนี้เกิดจากเชื้อ *Phytophthor palmivora*

การป้องกันกำจัดใช้ยาไดโฟลาแทน 80 หนัก 15 กรัม ผสมน้ำ 9 ลิตร ทาเหนือรอยกรีดทุกครั้งหลังการกรีด ภายในเวลา 12 ชั่วโมง

โรคเปลือกแห้ง

โรคนี้เกิดจากการกรีดเอาน้ำยางมากเกินไป มีผลทำให้เนื้อเยื่อบริเวณเปลือกที่ถูกกรีดมีธาตุอาหารมาเลี้ยงไม่เพียงพอ จนเปลือกยางบริเวณนั้นตาย

อาการระยะแรกน้ำยางจางลง หลังการกรีดแล้วน้ำยางแห้งเป็นจุด ๆ อยู่ตามรอยกรีด เปลือกยางเป็นสีน้ำตาลอ่อน และแยกจากกันเป็นชั้น ๆ ถ้ากรีดต่อไปเปลือกยางจะแห้งสนิท เปลือกใต้รอยกรีดแตก

ขยายบริเวณมากขึ้น และหลุดเป็นชั้น ๆ

วิธีป้องกันคือ หยุดกรีดยางนั้นประมาณ 6-12 เดือน จึงเปิดกรีดหน้าใหม่ด้านตรงข้ามหรือเปิดกรีดหน้าสูง

โรคราสีชมพู (Pink disease)

โรคราสีชมพูมักเกิดกับกิ่งหรือคาคบ อาการระยะแรกเห็นเป็นน้ำยางไหลขับออกมาเป็นทางยาวใต้อรอยแผลที่เชื้อเข้าทำลาย เมื่อน้ำยางแห้งจะมีราดำเข้าจับครั้นพออากาศชุ่มชื้นเชื้อราจะโตเต็มที่ และเปลี่ยนเป็นสีชมพู มีรอยแตกเล็กๆ กระจายไปทั่วต้นยางเหนือส่วนที่เป็นโรคจะแห้งตายมีกิ่งอ่อนแตกใหม่จากส่วนใต้อรอยแผลโรคเกิดจากเชื้อ *Corticium salmonicolor*

การป้องกันกำจัด ต้องรักษาสวนยางให้โปร่งอากาศถ่ายเทได้ดี ถ้าเป็นยางอ่อนใช้ยาบอร์โดมิกซ์เจอร์ ในอัตราส่วนผสม จุนสี 1 กก. ปูนขาว 2 กก. น้ำ 5 ปีบ ทาสวนยางที่เปิดกรีดแล้วใช้ยาโฟโลแมค 90 จำนวน 1 ซ่อนแกง ผสมน้ำ 4 ลิตรทา หรือยาคาลิกซินเข้มข้นทา

การทายาให้ทาบริเวณที่เป็นโรค เหนือรอยแผลขึ้นไป 12 นิ้ว และต่ำลงมา 6 นิ้ว ทาทุกๆวัน จนกว่าอาการจะหาย

โรคใบจุดตานก (Bird's eye spot)

อาการเกิดกับใบอ่อนถูกเชื้อเข้าทำลาย ลักษณะจุดที่เกิดค่อนข้างกลม เส้นผ่าศูนย์กลาง 1-3 มิลลิเมตร กลางจุดมีลักษณะโปร่งแสง มีขอบเป็นสีน้ำตาลล้อมรอบโรคนี้เกิดจากเชื้อ *Drechslera heveae*

อาการป้องกันกำจัด แนะนำให้ใช้การป้องกันดีกว่าการกำจัด เพราะเชื้อรานี้มีความต้านทานต่อยาสูง ยาที่ใช้ป้องกันเป็นยาประเภทคาร์บอเมท เช่น ไซเนบ , มาเนบ , แมงโคเซบ 0.2% ฉีดพ่นปลายยอดขณะแตกใบใหม่ทุกๆสัปดาห์ จนกว่าต้นยางจะมีใบฉัตรใหม่สมบูรณ์ดี

โรคใบร่วงและฝักเน่าจากเชื้อไฟทอปทรา

ใบยางจะร่วงทั้งที่มีสีเขียว มีรอยช้ำสีดำอยู่บริเวณก้านใบ กลางรอยช้ำมีหยดน้ำยางเกาะติดอยู่ ฝักที่ถูกทำลายจะแห้งดำ ค้างอยู่บนต้นไม้แตกและร่วงหล่นตามธรรมชาติ โรคนี้มีความสัมพันธ์กับโรคเส้นดำ

การป้องกันกำจัดให้ปลูกยางพันธ์ที่มีความต้านทานโรคนี้ ยางอายุน้อยกว่า 2 ปี ใช้ยาไดโฟลาแทน 80 จำนวน 2 กรัม ผสมน้ำ 1 ลิตร ฉีดพุ่มใบทุกๆสัปดาห์ ระหว่างโรคนี้ระบาดในสวนยางที่มีต้นยางขนาดใหญ่ ใช้ยาฆ่าเชื้อราที่มีสารประกอบทองแดง ผสมน้ำมันบางชนิดฉีดป้องกันก่อนถึงฤดูโรคระบาด

ปลวก

ปลวกที่กัดกินต้นยางเป็นปลวกชนิด *Coptotermas curvignathus* สังเกตได้จากเวลาจับปลวกทหารจะปล่อยน้ำสีขาวคล้ายน้ำนมออกจากบนหัว ปลวกจะเข้าทำลายส่วนรากก่อน

การป้องกันกำจัด ใช้ยาฆ่าแมลงออลดริน หรือคลอเดน ราวโคนต้นให้ทั่วบริเวณรากที่ปลวกทำลาย และต้นข้างเคียง

หนอนทราย

หนอนทรายเป็นหนอนด้วงชนิดหนึ่ง สีขาวนวลมีจุดเป็นแถวข้างลำตัว มีลำตัวป้อมใหญ่ ขนาดนิ้วชี้ หนอนทรายจะเริ่มทำร้ายรากต้นยางขนาดเล็ก พุ่มใบจะมีสีเหลือง เพราะระบบการถูกทำลาย

การป้องกันกำจัด ใช้เฮพตาคลอหรือออลดริน จำนวน 10 กรัม ผสมน้ำ 10 ลิตร เทราดลงไปตามรู ที่แทงด้วยไม้เสียมปลายแหลมลึก 6-8 นิ้ว ห่างกันประมาณ 18 นิ้ว รอบต้น

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาคความพึงพอใจของเกษตรกรต่อโครงการปลูกยาง เพื่อยกระดับรายได้และความมั่นคงให้แก่เกษตรกรในแหล่งปลูกยาง ระยะที่ 1 กรณีศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยดังนี้

- ตอนที่ 1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- ตอนที่ 2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
- ตอนที่ 3 วิธีการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
- ตอนที่ 4 การเก็บรวบรวมข้อมูล
- ตอนที่ 5 การจัดกระทำข้อมูล
- ตอนที่ 6 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ เกษตรกรในแหล่งปลูกยางพารา จังหวัดบุรีรัมย์

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ เกษตรกรในแหล่งปลูกยางพารา จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 205 คน กลุ่มตัวอย่างได้มาโดยวิธีสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

ตอนที่ 2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีรายละเอียดดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของเกษตรกร ซึ่งเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) จำนวน 3 ข้อ และแบบเติมลงในช่องว่าง จำนวน 4 ข้อ

ตอนที่ 2 ความพึงพอใจของเกษตรกรต่อโครงการปลูกยางพารา เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) จำนวน 30 ข้อ

ตอนที่ 3 ความรู้ความเข้าใจที่ได้จากการอบรมการปลูกสร้างสวนยาง เป็นแบบสอบถาม
ชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) จำนวน 30 ข้อ

ตอนที่ 4 ปัญหาและข้อเสนอแนะ เป็นแบบสอบถามปลายเปิด จำนวน 5 ข้อ

ตอนที่ 3 วิธีการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม
ชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ผู้ศึกษาได้สร้างพัฒนาขึ้น ตามขั้นตอนนี้

1. วิเคราะห์ลักษณะข้อมูลที่ต้องการในการศึกษาค้นคว้า โดยวิเคราะห์จากจุดมุ่งหมาย
ในการศึกษาค้นคว้า
2. ศึกษาเอกสาร ตำรา คู่มือ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินโครงการปลูกยางพารา
เพื่อยกระดับรายได้และความมั่นคงให้กับเกษตรกรในแหล่งปลูกยาง
3. ศึกษาเอกสาร ตำรา คู่มือการสร้างแบบสอบถาม ตลอดจนงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
4. สร้างแบบสอบถามตามกรอบแนวคิดในการวิจัย
5. นำเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ
6. นำแบบสอบถามที่แก้ไขตามที่ผู้เชี่ยวชาญแนะนำไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ใช่
กลุ่มตัวอย่างจริง
7. ปรับปรุงแบบสอบถามและจัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้เก็บข้อมูล
กับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

ตอนที่ 4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้ดำเนินการตามวิธีการและขั้นตอน
ดังต่อไปนี้

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
2. ศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับการให้บริการวิชาการที่ตอบสนองความต้องการการพัฒนา
และเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน
3. สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล
4. นำเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ
5. ปรับปรุงแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลแล้วนำไปเก็บข้อมูลกับกลุ่ม
ตัวอย่าง
6. วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบบันทึกและแบบสอบถาม
7. เขียนรายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์

ตอนที่ 5 การจัดกระทำข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วยคอมพิวเตอร์โปรแกรม SPSS for Windows (Statistical Package for Social Sciences for Windows) โดยได้กระทำตามขั้นตอนดังนี้

1. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับคืนมา
2. นำแบบสอบถามมาวิเคราะห์ข้อมูลคำนวณหาค่าสถิติพื้นฐานได้แก่ จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานโดยรวมและรายด้าน
3. นำค่าเฉลี่ยที่ได้ไปแปลความหมายตามเกณฑ์ดังนี้
  - ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายถึง ระดับความพอใจมากที่สุด
  - ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายถึง ระดับความพอใจมาก
  - ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายถึง ระดับความพอใจปานกลาง
  - ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายถึง ระดับความพอใจน้อย
  - ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายถึง ระดับความพอใจน้อยที่สุด

ตอนที่ 6 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วยคอมพิวเตอร์โปรแกรม SPSS for Windows สถิติที่นำมาใช้วิเคราะห์ข้อมูล มีดังนี้

1. ร้อยละ (Percentage)
2. ค่าเฉลี่ย (Mean)
3. ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาความพึงพอใจของเกษตรกรต่อโครงการปลูกยาง เพื่อยกระดับรายได้และความมั่นคงให้แก่เกษตรกรในแหล่งปลูกยาง ระยะที่ 1 กรณีศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

ตาราง 1 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	147	71.71
หญิง	58	28.29
รวม	205	100

จากตาราง 1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีจำนวน 147 คน คิดเป็นร้อยละ 71.71 รองลงมาเป็นเพศหญิง มีจำนวน 58 คน คิดเป็นร้อยละ 28.29

ตาราง 2 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามอายุ

อายุ	จำนวน	ร้อยละ
21-30 ปี	20	9.76
31-40 ปี	66	32.20
41-50 ปี	58	28.29
51-60 ปี	56	27.32
มากกว่า 60 ปี	5	2.44
รวม	205	100

จากตาราง 2 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีอายุ 31-40 ปี จำนวน 66 คน คิดเป็นร้อยละ 32.20 รองลงมาคือ อายุ 41-50 ปี มีจำนวน 58 คน คิดเป็นร้อยละ 28.29 อายุ 51-60 ปี มี

จำนวน 56 คน คิดเป็นร้อยละ 27.32 อายุ 21-30 ปี มีจำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 9.76 และอายุมากกว่า 60 ปี มีจำนวนน้อยที่สุด คือ 5 คน คิดเป็นร้อยละ 2.44

ตาราง 3 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่ามัธยมศึกษาปีที่ 3 (มศ.3)	120	58.54
มัธยมศึกษาปีที่ (มศ.3)	32	15.61
มัธยมศึกษาปีที่ 6 (มศ.5)	29	14.15
อนุปริญญา	6	2.93
ปริญญาตรี	11	5.37
ไม่ตอบ	7	3.41
รวม	198	96.59

จากตาราง 3 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับการศึกษาต่ำกว่ามัธยมศึกษาปีที่ 3 (มศ.3) มากที่สุด จำนวน 120 คน คิดเป็นร้อยละ 58.54 รองลงมาคือ ระดับมัธยมศึกษาปีที่ (มศ.3) มีจำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 15.61 ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6 (มศ.5) มีจำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 14.15 ระดับปริญญาตรี จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 5.37 และระดับอนุปริญญา มีน้อยที่สุดจำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 2.93 และมีผู้ไม่ตอบแบบสอบถามจำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 3.41

ตาราง 4 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามอาชีพก่อนปลูกยางพารา

อาชีพ	จำนวน	ร้อยละ
เกษตรกรรม	8	3.90
ขับรถแท็กซี่	1	0.49
ค้าขาย	5	2.44
ชาวสวน	1	0.49
ทำนา	136	66.34
ทำไร่	17	8.29
ปลูกมัน	10	4.88
ปลูกไม้ยูคา	1	0.49
ปลูกหญ้า	1	0.49
ปลูกอ้อย	19	9.27
รับจ้าง	5	2.44
ไม่ระบุ	1	0.49
รวม	205	100

จากตาราง 4 อาชีพก่อนปลูกยางพาราที่พบมากที่สุดคือ ทำนา มีจำนวน 136 คน คิดเป็นร้อยละ 66.34 รองลงมาคือ ทำไร่ 17 คน คิดเป็นร้อยละ 8.29 อาชีพทำไร่อ้อย จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 9.27

ตาราง 5 แสดงจำนวนและร้อยละของการใช้ที่ดินก่อนการปลูกยางพารา

การใช้ที่ดิน	จำนวน	ร้อยละ
ทำนา	104	50.73
ทำไร่	30	14.64
ทำสวน	2	0.98
ปลูกข้าว	1	0.49
ปลูกข้าวโพด	1	0.49
ปลูกแตงโม	1	0.49
ปลูกปอ	2	0.98
ปลูกมัน	20	9.76
ปลูกยูคา	5	2.44
ปลูกอ้อย	29	14.15
เลี้ยงสัตว์	1	0.49
ที่ดินว่าง	4	1.95
ไม่ระบุ	5	2.44
รวม	205	100

จากตาราง 5 แสดงลักษณะของการใช้ที่ดินก่อนการปลูกยางพารา พบว่า มีการทำนา จำนวน 104 คน คิดเป็นร้อยละ 50.73 รองลงมาคือ ทำไร่ จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 14.64 ปลูกอ้อย จำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 14.15

ตาราง 6 แสดงจำนวนและร้อยละของตำบลที่ปลูกยางพารา

ตำบล	จำนวน	ร้อยละ
กระสัง	1	0.49
กันทรลัม	1	0.49
เขาคอก	1	0.49
คงสวรรค์	1	0.49
แคนดง	22	10.73
โคกสะอาด	1	0.49
จันทรเพชร	2	0.98
ชุมแสง	11	5.37
ดงเค็ง	1	0.49
ตุมใหญ่	23	11.22
ทุ่งวัง	3	1.46
โนนเจริญ	1	0.49
โนนสุวรรณ	1	0.49
บ้านกรวด	11	5.37
บ้านด่าน	8	3.90
บึงเจริญ	6	2.93
บึงกุ	5	2.44
ร้อนทอง	12	5.85
ละหานทราย	4	1.95
ลำดวน	1	0.49
สตึก	11	5.37
สนามชัย	4	1.95
สะแก	1	0.49
สะแก	45	21.95

ตาราง 6 แสดงจำนวนและร้อยละของตำบลที่ปลูกยางพารา (ต่อ)

ตำบล	จำนวน	ร้อยละ
สายตะกู	4	1.95
หนองขमार	3	1.46
หนองไม้งาม	1	0.49
หนองไม้งาม	1	0.49
หนองแวง	3	1.46
หินลาด	1	0.49
หินเหล็กไฟ	5	2.44
หูก้านบ	10	4.88
รวม	205	100

ตาราง 6 ตำบลที่ปลูกยางพารามากที่สุดคือตำบลสะแก มีจำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 21.95 รองลงมาคือตำบลตูมใหญ่ มีจำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 11.22 รองลงมาคือ ตำบลแคนดง มีจำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 10.73

ตาราง 7 แสดงความพึงพอใจของเกษตรกรต่อโครงการปลูกยางพารา

รายการ	N	Mean	Std. Deviation
ความพึงพอใจต่อขั้นตอน วิธีการดำเนินงานโครงการ			
การกำหนดคุณสมบัติเกษตรกรเข้าร่วมโครงการ	203	3.11	0.77
การประชาสัมพันธ์โครงการ	203	3.11	0.82
ความเหมาะสมของเกษตรกรที่ได้รับการคัดเลือก	199	3.18	0.77
ความสะดวกในการติดต่อกับหน่วยงานของรัฐ	203	2.97	0.86
หลักฐาน ขั้นตอนในการสมัคร	203	3.26	0.77
ระยะเวลาในการอนุมัติโครงการ	201	2.93	0.90
การให้บริการของเจ้าหน้าที่	201	3.07	0.86
ความรวดเร็วในการเบิกจ่ายเงินทุน	194	2.66	0.94
ความสะดวกในการรับพันธุ์กล้ายาง	203	2.76	0.87
ขนาดของพื้นที่ปลูกยางที่โครงการสนับสนุน	201	2.93	0.76
ความพึงพอใจต่อการสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ของรัฐ			
จำนวนต้นกล้ายางต่อไร่ที่รัฐสนับสนุน	194	3.01	0.91
คุณภาพกล้ายางที่รับแจก	204	2.96	0.92
ความสะดวกในการรับต้นกล้ายาง	198	2.99	0.86
กำหนดเวลาในการรับต้นกล้ายางเหมาะสมกับฤดูกาลปลูก	203	2.86	0.91
ขนาดของต้นกล้ายางที่แจก	202	2.94	0.84
ต้นกล้ายางปราศจากโรคและแมลงรบกวน	201	3.15	0.82
จำนวนฉัตรและใบของกล้ายาง	198	2.99	0.80
ดินและถุงที่บรรจุต้นกล้ายาง	201	3.11	0.81
จำนวนปุ๋ยต่อไร่ที่รัฐสนับสนุน	195	2.76	1.08
ยากำจัดโรคและแมลงที่รัฐสนับสนุน	193	2.49	1.06
จำนวนเงินทุนต่อไร่ที่รัฐสนับสนุน	191	2.55	1.08
ความพอใจโดยรวมต่อการสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์	193	2.74	0.92

ตาราง 7 แสดงความพึงพอใจของเกษตรกรต่อโครงการปลูกยางพารา (ต่อ)

รายการ	N	Mean	Std. Deviation
ความพึงพอใจต่อการอบรมให้ความรู้			
จำนวนวันในการอบรมให้ความรู้	201	3.06	0.79
สื่อ-อุปกรณ์ที่ใช้ในการอบรม	202	3.01	0.84
เอกสารประกอบการอบรม	201	3.11	0.79
สถานที่อบรม	201	3.24	0.77
ความเหมาะสมของเนื้อหาที่อบรม	202	3.28	0.80
การถ่ายทอดความรู้ของวิทยากร	201	3.38	0.82
การฝึกปฏิบัติจริงในการอบรม	202	3.23	0.86
น้ำดื่ม อาหารว่าง อาหารในการฝึกอบรม	202	3.21	0.87

N= จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม

Mean = ค่าเฉลี่ย

Std. Deviation = ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

จากตาราง 7 พบว่า เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการปลูกยางพารา มีความพึงพอใจระดับปานกลาง ในทุกด้าน

ตาราง 8 แสดงความรู้ความเข้าใจที่ได้จากการอบรมการปลูกสร้างสวนยาง

รายการความรู้ที่ได้รับการฝึกอบรม	N	Mean	Std. Deviation
การเตรียมพื้นที่สร้างสวนยาง	203	2.16	0.58
การปรับพื้นที่ปลูกยาง	203	2.21	0.64
การวางแผนปลูกยาง	202	2.29	0.63
การขุดหลุมปลูก	202	2.23	0.65
พันธุ์ยางที่ใช้ปลูก	202	2.17	0.66
การเลือกใช้พันธุ์ยาง	201	2.12	0.62
ขนาดของถุงกล้ายาง	201	2.09	0.58
ความสมบูรณ์ของกล้ายา	202	2.07	0.63
ขนาดของลำต้นกล้ายาง	203	2.04	0.65
ความยาวของรากแก้วกล้ายาง	203	2.06	0.65
วิธีการปลูกยาง	201	2.25	0.65
การดูแลรักษาแปลงยาง	204	2.25	0.65
การกำจัดวัชพืช	202	2.19	0.68
โรคแมลงของยางพารา	203	2.06	0.73
การปลูกซ่อม	203	2.11	0.72
การตัดแต่งกิ่ง	198	2.05	0.65
การใส่ปุ๋ย	199	2.23	0.61
การปลูกพืชแซมยาง	199	1.95	0.73
การปลูกพืชคลุมยาง	194	1.89	0.71
ขนาดลำต้นยางที่พร้อมเปิดกรีต	191	2.03	0.66
การกรีตยาง	189	2.11	0.66
การทำยางแผ่น	190	2.09	0.67
ตลาดซื้อขายยางพารา	191	2.02	0.65
การเก็บรักษายางแผ่น	190	2.07	0.60

ตาราง 8 แสดงความรู้ความเข้าใจที่ได้จากการอบรมการปลูกสร้างสวนยาง (ต่อ)

รายการความรู้ที่ได้รับการฝึกอบรม	N	Mean	Std. Deviation
โรงอบรมควันยางพารา	188	1.91	0.64
การนำยางพารามาทำเป็นผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ	187	1.76	0.67
ศูนย์ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับยางพารา	189	1.84	0.66
อุปกรณ์การกรีดยาง	191	2.05	0.60
อุปกรณ์การทำยางแผ่น	191	1.97	0.66
อุปกรณ์การรมควัน	187	1.75	0.68

N= จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม

Mean = ค่าเฉลี่ย

Std. Deviation = ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

จากตาราง 8 พบว่า เกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจที่ได้จากการอบรมการปลูกสร้างสวนยาง ในระดับปานกลาง

ปัญหาและข้อเสนอแนะ

ในการวิจัยครั้งนี้ได้ศึกษาปัญหาของการดำเนินโครงการปลูกสร้างสวนยางพาราเป็น 4 ด้าน ดังนี้

ก. ขั้นตอนในการดำเนินงานของโครงการปลูกยางพารา

ปัญหา

1. ขาดการประชาสัมพันธ์
2. เกษตรกรได้รับข้อมูลข่าวสารของโครงการน้อย

ข้อเสนอแนะ

1. ประชาสัมพันธ์ทางทีวี วิทยู
2. ประชุมเกษตรกร ชี้แจงขั้นตอนการดำเนินงานโครงการ
3. ควรมีเกษตรกรตำบลรับผิดชอบดูแลเป็นหมู่บ้าน

ข. การสนับสนุนเงินทุน พันธุ์กล้วยและปุ๋ย

ปัญหา

1. กำหนดการรับพันธุ์กล้วยล่าช้า ไม่ทันต่อฤดูกาลเพาะปลูก
2. พันธุ์กล้วยไม่สมบูรณ์ ไม่เพียงพอ
3. เกษตรกรขาดความรู้ด้านการเตรียมแปลงปลูก
4. บริษัทผลิตพันธุ์กล้วย ส่งมอบพันธุ์กล้วยไม่เพียงพอกับความต้องการของเกษตรกร
5. เกษตรกรขาดความรู้ด้านคุณภาพกล้วย
6. เงินทุนสนับสนุนน้อย

ข้อเสนอแนะ

1. จัดอบรมให้ความรู้แก่เกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการแบบเข้ม ด้านการเตรียมดินสร้างแปลงปลูกยางพารา พันธุ์ยาง การดูแลรักษา การใส่ปุ๋ย ฯลฯ
2. เปิดเสรีในการผลิตพันธุ์กล้วยเพื่อขายให้แก่รัฐบาลและส่งมอบแก่เกษตรกร โดยกำหนดราคากลางและคุณภาพกล้วย
3. สนับสนุนพันธุ์กล้วยสำหรับปลูกซ่อมในปีถัดไป
4. ศึกษาค่าแรงงานในการปลูกยาง ค่าปุ๋ย และสนับสนุนตามความเป็นจริง

ค. การอบรมให้ความรู้ในการปลูกยาง

ปัญหา

1. เกษตรกรบางส่วนไม่ได้เข้ารับการอบรมก่อนเริ่มโครงการ
2. เกษตรกรที่ผ่านการอบรมไม่มีความรู้ความเข้าใจเพียงพอ
3. การอบรมไม่ได้เน้นการฝึกปฏิบัติ
4. ผู้เข้ารับการอบรมมีปัญหาการเดินทางเข้าอบรม

ข้อเสนอแนะ

1. จัดอบรมให้ความรู้แก่เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการทุกรายและเน้นการฝึกปฏิบัติจริง และควรทดสอบความรู้ก่อนอนุมัติให้เข้าร่วมโครงการ
2. จัดสถานที่อบรมหลาย ๆ จุดเพื่อความสะดวกของเกษตรกร
3. จัดวิทยากรเพิ่มเติมโดยขอความร่วมมือกับสถานศึกษาในพื้นที่

ง. การติดตามและการให้คำแนะนำหลังการปลูกยางพารา

ปัญหา

1. การติดตามให้คำแนะนำหลังการปลูกน้อยมาก
2. การแก้ปัญหาที่เกิดหลังการปลูกไม่ทันการเกิดผลเสียหายต่อแปลงยาง
3. เจ้าหน้าที่มีน้อย ไม่เพียงพอต่อเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ

ข้อเสนอแนะ

1. จัดตั้งศูนย์ให้คำแนะนำระดับตำบลโดยการจัดจ้างเจ้าหน้าที่เพิ่มเติม
2. ให้การอบรมเกษตรกรที่ปลูกยางเดิมและประสบความสำเร็จในการปลูกยาง เพื่อให้เป็นพี่เลี้ยงแก่เกษตรกรรายใหม่ในแต่ละหมู่บ้านหรือตำบล

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายและข้อเสนอแนะ

การศึกษาความพึงพอใจของเกษตรกรต่อโครงการปลูกยาง เพื่อยกระดับรายได้และความมั่นคงให้แก่เกษตรกรในแหล่งปลูกยาง ระยะที่ 1 กรณีศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ ผู้วิจัยสรุปผลการวิจัย อภิปรายและข้อเสนอแนะดังนี้

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ เกษตรกรในแหล่งปลูกยางพารา จังหวัดบุรีรัมย์

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ เกษตรกรในแหล่งปลูกยางพารา จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 205 คน กลุ่มตัวอย่างได้มาโดยวิธีสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีรายละเอียดดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของเกษตรกร ซึ่งเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) จำนวน 3 ข้อ และแบบเติมลงในช่องว่าง จำนวน 4 ข้อ

ตอนที่ 2 ความพึงพอใจของเกษตรกรต่อโครงการปลูกยางพารา เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) จำนวน 30 ข้อ

ตอนที่ 3 ความรู้ความเข้าใจที่ได้จากการอบรมการปลูกสร้างสวนยาง เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) จำนวน 30 ข้อ

ตอนที่ 4 ปัญหาและข้อเสนอแนะ เป็นแบบสอบถามปลายเปิด จำนวน 5 ข้อ

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาความพึงพอใจของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการพบว่า โครงการประสบผลสำเร็จค่อนข้างน้อย

อภิปรายผลการวิจัย

การปลูกยางพาราในภาคอีสานเริ่มครั้งแรกในปี 2521 ซึ่งเป็นโครงการทดลอง โดยปลูกในพื้นที่นิคมสร้างตนเองของจังหวัดบุรีรัมย์ สุรินทร์และอุบลราชธานี หลังจากการประเมินโครงการ สรุปว่ามีความเหมาะสมสามารถปลูกยางพาราได้ในภาคอีสาน ได้มีโครงการปลูกสร้างสวนยางพาราในภาคอีสาน ในปี 2535-2539 ซึ่งประสบผลสำเร็จค่อนข้างสูง และเริ่มโครงการปลูกสวนยางพาราเพื่อยพระดำรับรายได้เกษตรกรในปี 2547-2549 และผลสำรวจความพึงพอใจของเกษตรกรต่อโครงการใหม่ค่อนข้างน้อย ซึ่งมีสาเหตุสรุปได้ดังนี้

1. โครงการจัดขึ้นและดำเนินการอย่างรวดเร็วเพื่อสนองนโยบายของรัฐ ขาดการศึกษาข้อมูลพื้นฐานและการเตรียมพร้อมของหน่วยงาน เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ
2. การผลิตพันธุ์กล้ายางที่แจกให้เกษตรกรต้องอาศัยระยะเวลาในการผลิตและปัจจัยธรรมชาติ และระยะเวลาการเตรียมแปลงกล้ายางที่พร้อมปลูก ต้องเป็นต้นฤดูฝน แต่ฤดูกาลเป็นสิ่งไม่แน่นอน ต้นกล้ายางที่ผลิตได้พร้อมปลูก (ใบแก่) จึงไม่ตรงกับช่วงฝนตกและแปลงกล้ายางของเกษตรกรพร้อมปลูก บางครั้งมีกล้ายางแต่ฝนทิ้งช่วงไม่สามารถปลูกได้ ขณะเดียวกันบางครั้งพื้นที่พร้อมปลูกแต่ไม่สามารถจัดหาพันธุ์กล้ายางได้เพียงพอ
3. การประชาสัมพันธ์โครงการมีน้อย ข่าวดูสารไม่เข้าถึงเกษตรกร และการให้ความรู้แก่เกษตรกรซึ่งเปลี่ยนอาชีพจากการทำนา ทำไร่มาปลูกยางไม่เพียงพอ ทำให้การปลูกยางไม่ประสบผลสำเร็จ
4. เกษตรกรตื่นตัวและมีความต้องการปลูกยางจำนวนมาก โดยไม่คำนึงถึงสภาพพื้นที่และความเหมาะสมของพื้นที่ เนื่องจากเป็นโครงการสนับสนุนทุกอย่างจากรัฐบาล และเกษตรกรต้องการได้รับการสนับสนุนก่อนเป็นรายแรกๆ จึงทำให้การเตรียมความพร้อมด้านแปลงปลูก ความรู้ของเกษตรกรและพันธุ์กล้ายางไม่มีคุณภาพ

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาความพึงพอใจของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการพบว่า โครงการประสบผลสำเร็จค่อนข้างน้อย ดังนั้นควรมีการศึกษาวิจัยเกษตรกรที่ปลูกสร้างสวนยางพารารุ่นก่อนๆ ตั้งแต่ปี 2535 โดยวิธีการจัดการความรู้ และการวิจัยแบบมีส่วนร่วมเพื่อหาแนวทางต้นแบบการดำเนินโครงการการปลูกสร้างสวนยางพาราในเขตภาคอีสานต่อไป

บรรณานุกรม

- จรินทร์ การะนัด และคณะ. 2540. การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างต้นตอกับตาของยางพันธ์.
รายงานผลการวิจัย ประจำปี 2540 สถาบันวิจัยยาง กรมวิชาการเกษตร, กรุงเทพฯ
- เพยาร์ ร่มรื่นสุขารมย์ (ศรีสอ้าน) และคณะ. 2541. ประสิทธิภาพการควบคุมโรคลำต้นเน่าของ
ยางชำถุงด้วยสารเคมี. รายงานผลการวิจัย ประจำปี 2541 สถาบันวิจัยยาง
กรมวิชาการเกษตร. กรุงเทพฯ.
- พิศสมัย จันทูมา และคณะ. 2549. ศีรษะวัสดุและอัตราการสมดินเพื่อชำยางในถุง. รายงาน
ผลการวิจัย ประจำปี 2539 สถาบันการวิจัยยาง กรมวิชาการเกษตร. กรุงเทพฯ
- อารักษ์ จันทูมา และคณะ. 2538. วัสดุปลูกในท้องที่แห้งแล้ง. วารสารยางวารา ปีที่ 15 ฉบับที่ 3
ก.ย -ธ.ค. 2538 สถาบันวิจัยยาง กรมวิชาการเกษตร, กรุงเทพฯ.
- อารักษ์ จันทูมา และคณะ. 2544. การผลิตวัสดุปลูกที่เหมาะสม. รายงานผลการวิจัย ประจำปี
2544 สถาบันวิจัยยาง กรมวิชาการเกษตร, กรุงเทพฯ.

ประวัติผู้วิจัย

ผู้วิจัย

ผศ.สมเกียรติ กัลยพฤษ์

วุฒิการศึกษา

วท.บ.(คณิตศาสตร์)

ตำแหน่ง

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ระดับ 8

หน่วยงานที่สังกัด

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สถานที่ติดต่อ

439 ถนนจรัส ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ 31000

โทร. 044 – 611221 ต่อ 157, 09 – 5808558 โทรสาร 044-612858

ประสบการณ์งานวิจัย

- การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง กรณีศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์
  - งานวิจัยเรื่อง นักศึกษาเต็มเวลาของสถาบันราชภัฏบุรีรัมย์ ปี 2542 ,2543, 2544
  - งานวิจัยต้นทุนต่อหัวนักศึกษา สถาบันราชภัฏบุรีรัมย์ จำแนกตามโปรแกรมวิชา และคณะ ประจำปีการศึกษา 2542,2543,2544,2545
  - การศึกษาระยะเวลาการให้อาหารที่เหมาะสมในการเลี้ยงไหมพันธุ์พื้นเมือง
  - การศึกษาความต้องการกำลังคนของท้องถิ่นในพื้นที่รับผิดชอบของวิทยาลัยบุรีรัมย์
- ปี พ.ศ.2533 – 2539
- การศึกษาการเกาะติดและอัตราการฟักออกของไข่ปลาในวัสดุต่าง ๆ